

**המלצות הוועדה המייעצת לשר הביטחון
לבחינת פעילות תחנת גלי צה"ל
אוקטובר 2025**

תוכן עניינים

3.....	תמצית מנהלים
3.....	מנדט הוועדה
3.....	עבודת הוועדה
3.....	עיקרי הממצאים
4.....	החלופות שנבחנו
4	המלצות הוועדה
7.....	מבוא – פעילות הוועדה
10	מבוא לענף הרדיו בישראל
10	מנגנון הקצאת תדרים
12	הקמת גלי צה"ל - רקע היסטורי
19	שוק הרדיו, ומשמעויותיו בהקשר לגלי צה"ל וגלגלצ
19	נתוני האזנה לרדיו ולגלי צה"ל בפרט
21	כח אדם ותקציב התחנה
22	תמצית העמדות שהוצגו בפני הוועדה
30	הערות ציבור
33	ממצאי סקר
36	ניתוח החלופות העומדות בפני הוועדה
45	המלצת הוועדה
46	מסקנות נוספות

תמצית מנהלים

העיסוק באקטואליה הוא ליבו של חופש הביטוי וחופש העיתונות. חופש העיתונות אינו רק החופש להביא מידע ועובדות אלא החופש להביא ביקורת ובמיוחד חשיפת מידע וביקורת על השלטון. על מנת להשפיע על סדר היום, על הביקורת להיות מעוררת דיון, מאתגרת, חדשה ואף מתריסה.

צה"ל כצבא העם, הוא מושא לאהבתו של הציבור, נוגע ברגשות העזים ביותר ונתפס כקונצנזוס לאומי. צה"ל שייך לכולם, לחיילים, לחיילי המילואים והקבע, למשפחות, לפצועי צה"ל, למשפחות השכולות ולציבור הישראלי כולו.

עיסוק באקטואליה תחת הכתר של צבא ההגנה לישראל, כמוהו כצלם בהיכל.

מנדט הוועדה

ביום 11 באוגוסט 2025 מינה שר הביטחון ישראל כ"ץ ועדה מייעצת לבחינת פעילות תחנת גלי צה"ל. הוועדה נדרשה לבחון את מודלי ההפעלה האפשריים של התחנה, לרבות הוצאתה ממערכת הביטחון, הפרטתה או ניהולה בידי גוף חיצוני ואת האפשרות להותירה כיחידה צבאית תוך גיבוש המלצות להפעלתה המיטבית. בנוסף, נדרשה הוועדה להציע תכנית עבודה עתידית ולקבוע את הכישורים הנדרשים למפקד התחנה.

בראש הוועדה עמד בתחילה אלוף (מיל') יפתח רון-טל, ולאחר פרישתו מונתה ד"ר דליה זליקוביץ ליו"ר. חברי הוועדה כללו את מר דורון כהן, מר יונתן בן-חמו, גבי שרה העצני כהן ומר אלעד מלכא המשמש גם כמזכיר הוועדה.

עבודת הוועדה

הוועדה קיימה 19 ימי דיונים בין אוגוסט לאוקטובר 2025, ופגשה עשרות גורמים ממערכת הביטחון, התקשורת, האקדמיה, התרבות, החברה האזרחית והמשפחות השכולות. הוועדה קיימה סיור בתחנות גל"צ וגלגלצ, פרסמה קול קורא לציבור שקיבל למעלה מ-5,000 תגובות, וביצעה סקר האזנה ועמדות באמצעות חברת "דיאלוג".

בין המשתתפים שהופיעו בפניה: מפקד התחנה טל לב-רם, ראש מטה אגף כוח אדם תא"ל אמיר ודמני, מפקדי התחנה לשעבר, נציגי משרד התקשורת והרשות השנייה, אנשי אקדמיה ותקשורת בכירים. הוועדה ניתחה את נתוני האזנה לגל"צ באמצעות דו"חות TGI ואת המלצות ודו"חות ועדות קודמות.

עיקרי הממצאים

- **שוק הרדיו בישראל:** גלי צה"ל וגלגלצ הן מהתחנות המואזנות בישראל. גלגלצ מובילה ברדיו המוזיקלי, וגל"צ שנייה אחרי כאן ב' בתחום האקטואליה.
- **כוח אדם ותקציב:** תקציב גלי צה"ל עומד על כ-52 מיליון ש"ח, מתוכם כ-87% מממונים ממכירת חסויות ותשדירי שירות. בתחנה משרתים 224 חיילים ו-85 אזרחים עובדי צה"ל. סה"כ כח האדם בתחנה מונה 366 חיילים, עובדים ונותני שירותים.

- **תרומה תרבותית וציבורית:** התחנה נתפסת כמוסד תרבותי חשוב, חממה לעיתונאים ויוצרים, ובעלת תרומה להווי החיילים ולחיבור בין הצבא לאזרחים.
- **עיסוק באקטואליה:** עיקר שידורי גל"צ עוסקים בחדשות, פוליטיקה ופרשנות, תחומים המציבים את צה"ל בלב מחלוקות ציבוריות, ופוגעים במעמדו כ"צבא העם".
- **אנומליה מבנית:** גלי צה"ל היא תחנת רדיו צבאית המשדרת לציבור הרחב, מודל שאין לו אח ורע בדמוקרטיה אחרות.
- **עמדות הציבור:** מרבית הפונים הסכימו כי לא הייתה מוקמת כיום תחנה צבאית מסוג זה. עיקר המחלוקת בשאלה האם לסגור את התחנה או לשמרה תוך צמצום האנומליה.

החלופות שנבחנו

הוועדה בחנה את החלופות על פני שני צירים. הציר האחד בחן את מיקומה של התחנה וכלל מספר חלופות: השארת התחנה כיחידה צבאית, העברתה לתאגיד ממשלתי אחר, הפרטתה או סגירתה:

1. **העברת התחנה לגוף ממשלתי או ציבורי אחר** – למשרד הביטחון, לתאגיד השידור הציבורי או לתאגיד ציבורי חדש. חלופות אלו נמצאו כבעלות חסרונות רבים, יתרונות מועטים וסיכויי היתכנות נמוכים.
2. **הפרטת התחנה** – מהלך המהווה בפועל סגירה ופתיחה מחדש של תחנה פרטית, דורש שינוי חקיקה רחבה המשפיעה על ענף הרדיו המסחרי כולו.
3. **סגירת התחנה** – הפסקת שידוריה והחזרת התדרים למשרד התקשורת. מהלך סופי וברור. יתרנו בכך שמבטל את האנומליה הקיימת ומשחרר את הצבא מהמחלוקות הפוליטיות אליהן נשאב בעל כורחו. חסרונו בכך שהוא סוגר כלי תקשורת קיים.

הציר השני, בחן הצעות לצמצום האנומליה כאשר התחנה ממשיכה לפעול כיחידה צבאית:

1. **הקמת מועצה מייעצת למפקד התחנה** - הצעה זו נמצאה מוגבלת ביעילותה לצד חסרונות רבים ביישומה.
2. **הגבלת שידורי האקטואליה** - צמצום תכני האקטואליה בתחנה והרחבת נתח שידורי צבא וביטחון. חלופה זו נמצאה מוגבלת ביישומה בהיעדר צעדים ארגוניים תומכים.
3. **"הבית של החיילים"** - סגירת האקטואליה והרחבת נתח שידורי צבא וביטחון בתחנה. מהלך שיפסיק את האנומליה הטמונה בתחנה צבאית המשדרת שידורי אקטואליה. יתרונה בכך שאינה סוגרת את התחנה. חסרונה בכך שלא ניתן למנוע זליגת תכני אקטואליה חזרה ללוח השידורים.

המלצות הוועדה

לאחר בחינה מעמיקה של כלל החלופות, במסגרתה שקלה הוועדה את ההיבטים המקצועיים, המשפטיים, החברתיים והתקציביים, ברצונה להמליץ לשר הביטחון על שתי חלופות.

הראשונה, "הבית של החיילים" - התחנה תפעל כיחידה צבאית ממלכתית, ללא עיסוק בתכני אקטואליה לרבות סגירת מחלקת החדשות. התחנה תוכל לשדר מבזקי חדשות המופקים על ידי תאגיד השידור הציבורי כאן.

הוועדה רואה בהצעה זו פתרון המאפשר שמירה על ייחודה של התחנה כ"בית של החיילים" תוך שימור יתרונותיה ותכניה הייחודיים המיועדים לחיילי צה"ל, בני משפחותיהם ולציבור הרחב, תוך הפחתת המתחים הנובעים מהמפגש שבין תכני אקטואליה ופוליטיקה לבין ערך הממלכתיות של צבא העם. הוועדה מדגישה כי יישום הצעה זו מחייב ביטול מלא, מוצהר ובלתי מתפשר של כלל תכני האקטואליה, לרבות יומני חדשות, ראיונות פוליטיים ותכניות פרשנות ציבורית וכן שינוי ארגוני ואסטרטגי הכולל סגירת מחלקת האקטואליה והחדשות.

להצעה זו קשיים הן מבחינה משפטית והן מבחינת ההתנהלות השוטפת. כפי שצויין לעיל, מבחינה משפטית, יש שיראו בהצעה זו התערבות אסורה בתכני התחנה על ידי הדרג הנבחר. לעמדת הוועדה, אין מדובר בסוגיה של התערבות בתכנים אלא בהחלטה אסטרטגית ושינוי ארגוני הנדרש לשם החזרת התחנה לייעודה המקורי.

ברמת ההתנהלות השוטפת, ניכר מתוך פעילות התחנה לאורך השנים ששידורי האקטואליה מוצאים את דרכם לליבת השידור של התחנה. כך קרה מאז הכנסת שידורי האקטואליה לתחנה, שכן לדעת מפקדי התחנה לדורותיהם, שידורי האקטואליה הם האבן השואבת למאזינים. יצוין שתוכן אקטואלי ופוליטי משודר כבר היום בתכניות שאינן מוגדרות כאקטואליה, לרבות תכניות צבא וביטחון וקיים חשש כי הזליגה תתגבר. למרות החששות, היתרון בחלופה זו הוא שימור התחנה.

חלופה נוספת עליה הוועדה רואה לנכון להמליץ היא סגירת תחנת גלי צה"ל.

גלי צה"ל זוכה להערכה רבה בקרב חלק ניכר מהציבור בישראל, כך גם עלה מנתוני הסקר שעשתה הוועדה. התחנה מלווה את נוף תרבותנו ב-75 השנים האחרונות ויש בה תכנים שהם נכס צאן ברזל. אין חולק כי לגלי צה"ל תרומה לשיח הציבורי, לתרבות ולהווי במדינת ישראל והיא אחת התחנות המואזנות ביותר בארץ. המועסקים בתחנה רואים בה לא רק את מטה לחמם, אלא גם בית מקצועי ומוסד המכשיר את דור העתיד של העיתונות בישראל.

מול ערכה המשמעותי של התחנה, עומדת הפגיעה המתמשכת במעמדו של צה"ל כצבא העם, שעה שהוא נגרר ללב זירת המחלוקת וההתכתשות הציבורית בישראל בשל פעילות התחנה. כך בימים כתיקונם, ובימי מלחמה ביתר שאת. עצם עיסוקה של התחנה בסוגיות אקטואליות ופוליטיות גורר מחלוקת ציבורית עזה. חיילים ואזרחים העידו שהם מרגישים לא אחת כי התחנה אינה מייצגת אותם, לא משמיעה את קולם ופוגעת במאמצי המלחמה ובמורל העם.

לא נעלמו מעיני הוועדה הקשיים החברתיים והאנושיים שצעד כזה עשוי להקים. אך יתרונה העיקרי של חלופה זו בכך שהיא מעניקה ודאות ליישומה.

בכפוף לאמור, הוועדה ממליצה כי תחנת גלגלצ תמשיך לפעול במתכונתה הנוכחית בשידורי הרדיו וברשתות החברתיות.

מבוא – פעילות הוועדה

ביום 11.8.2025, מינה שר הביטחון ישראל כ"ץ ועדה מייעצת לבחינת פעילות תחנת גלי צה"ל (להלן: "הוועדה"). ליו"ר הוועדה מונה אלוף (מיל') יפתח רון טל ועם חבריה נמנו ד"ר דליה זליקוביץ, מר דורון כהן, מר יונתן בן חמו, גב' שרה העצני כהן ומר אלעד מלכא, המשמש גם כמזכיר הוועדה.

כתב המינוי (רצ"ב נספח א') הסמיך את הוועדה לבחון את הנושאים הבאים:

1. מודלי הפעלה שונים של תחנת גלי צה"ל לרבות הוצאתה מחוץ למערכת הביטחון, הפרטתה או ניהולה על ידי גוף חיצוני.
2. בחינת האפשרות להותרת התחנה כיחידה צה"לית תוך מתן המלצות על אופן הפעלתה המיטבי ככזו, בפרט כיום לאור לקחי המלחמה הממושכת אותה נושאים על גבם בגבורה חיילי הסדיר, הקבע והמילואים.
3. תוכנית עבודה מוצעת לפעילות התחנה בהתאמה למתכונת הפעלתה המומלצת.
4. כישורים מקצועיים ואישיים הנדרשים למפקד התחנה.

ביום 11.9.25 החליט יו"ר הוועדה, אלוף (מיל') רון טל לפרוש מתפקידו, לאחר שהועלו טענות לחשש אפשרי להימצאותו בניגוד עניינים ביחס לפעילות הוועדה, ועל מנת שלא לפגוע בפעילותה. לאור האמור, הודיע שר הביטחון שד"ר דליה זליקוביץ תמונה ליו"ר הוועדה. למען הסר ספק, יצוין כי פרישתו של אלוף (מיל') רון טל נעשתה בשלב מוקדם ביותר של דיוני הוועדה, בעת שהוועדה החלה להיפגש עם גורמים שונים על מנת ללמוד את כלל ההיבטים הנוגעים לפעילותה של התחנה.

במסגרת כתב המינוי של הוועדה נקבע כי הוועדה תגיש מסקנות והמלצות בנוגע לפעילות גלי צה"ל (להלן: "גל"צ" וגם "התחנה") עד ליום 30.9.25. ביום 25.9.25 פנתה יו"ר הוועדה לשר הביטחון בבקשה להאריך את פעילות הוועדה עד ליום 26.10.25, זאת על מנת שהוועדה תוכל להמשיך בהליך הבחינה ולגבש את מסקנותיה, לאחר שייבחנו כלל החלופות לעומקן. שר הביטחון נענה לבקשת הוועדה והאריך את פעילותה כמבוקש. בהמשך, תואם למול לשכת השר, כי הדו"ח יוגש ביום 28.10.25.

הוועדה התכנסה בימים: 18.8, 25.8, 1.9, 4.9, 8.9, 11.9, 15.9, 16.9, 18.9, 21.9, 28.9, 29.9, 5.10, 15.10, 20.10, 22.10, 23.10, 26.10 ו-27.10. קרי, הוועדה קיימה 19 ימי דיונים.

במסגרת דיוניה, נפגשה הוועדה עם מספר רב של בעלי תפקידים ונציגים מעולם התקשורת, צה"ל, אנשי תרבות ואקדמיה, נציגי ארגונים מקצועיים רלוונטיים, ארגונים חברתיים, נציגי משפחות שכולות, פצועי צה"ל ומפקדי התחנה לשעבר. כמו כן, קיימה הוועדה סיור בתחנות גלי צה"ל וגלגלצ (רצ"ב נספח ב': רשימת האנשים עמם נפגשה הוועדה).

במסגרת דיוני הוועדה ניתנה סקירה מעמיקה של מפקד התחנה, מר טל לב רם, על פעילותה של התחנה, ובפרט על יישום המלצות ועדת זמיר.

הוועדה פנתה והזמינה את ראש אגף כח אדם, קצין חינוך ראשי ורמ"ט אכ"א להופיע בפניה. כפי שנמסר לוועדה על ידי לשכת ראש אכ"א, הוחלט על ידי הגורמים המוסמכים בצה"ל כי רמ"ט

אכ"א, תא"ל אמיר ודמני, יופיע בפני הוועדה וייצג את צה"ל. למען הסדר הטוב, יצוין כי נערכה פנייה נוספת מטעם הוועדה לר' אכ"א במסגרתה הוזמן להופיע בפני הוועדה. במענה לפניה זו נמסר במענה לפניה זו נמסר על ידי לשכת ר' אכ"א כי התייחסות צה"ל הובאה כנדרש על ידי רמ"ט אכ"א.

הוועדה נפגשה עם מפקדי התחנה לשעבר: מר שמעון אלקבץ, מר אבי בניהו, מר משה שלונסקי, מר ירון דקל ומר דני זקן; הוועדה נפגשה עם יו"ר ועד ארגון עובדי צה"ל, מר מאיר בן הרוש ועם יו"ר ועד עיתונאי גלי צה"ל, מר אפי בן אברהם. כמו כן, על פי הצעת מפקד התחנה, נפגשה הוועדה עם עובדי התחנה מר אמיר אבגי ומר ישי הולנדר.

בנוסף הופיעו בפני הוועדה אנשי התקשורת: מר עודד בן עמי, מר אריה גולן וגב' נווה דרומי; יו"ר ארגון העיתונאים והעיתונאיות מר חיים הר זהב ומנכ"לית הארגון גב' מיכל גירא מרגלית.

בנוסף, הופיעו בפני הוועדה אנשי מחקר ואקדמיה: ד"ר תהילה שוורץ אלטשולר מהמכון הישראלי לדמוקרטיה, ד"ר אייל צור מפורום קהלת, ד"ר רן ברץ, פרופ' עמית שכטר, פרופסור רועי דווידסון ובר פישמן מהאגודה הישראלית לתקשורת, ד"ר מרדכי קידר ופרופ' אלישע האס מחוג הפרופסורים לחוסן לאומי.

כמו כן, הופיעו בפני הוועדה אלוף (מיל') אורנה ברביבאי ואלוף (מיל') יום טוב סמיה.

נציגי משרדי ממשלה רלוונטים: נציגי משרד התקשורת: מר מימון שמילה, סמנכ"ל הנדסה במשרד ומר אריאל שטיינר רמ"ט מנכ"ל המשרד; נציגי הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו (להלן: "הרשות השנייה") מר מרדכי מרדכי, יו"ר הרשות השנייה ומר אורן טל, מנהל תחום הרדיו ברשות השנייה; מר יהונתן לוי, סגן חשב בכיר במשרד הביטחון.

בפני הוועדה הופיעו גם יו"ר איגוד הרדיו האזורי, מר דוד בן בסט; מנכ"ל חברת שירותי פרסום אזוריים מר יאיר לוי; וגב' סימה חזן, סמנכ"לית מחקר חברת דיאלוג.

במסגרת עבודתה, פרסמה הוועדה קול קורא להערות הציבור, במסגרתו התבקש הציבור *"להביע עמדה בכתב בדבר פעילות גלי צה"ל... להתייחס, בין היתר, לנושאים הבאים: 1. מודל ההפעלה הראוי לגלי צה"ל. 2. התכנים שראוי שישודרו בתחנת רדיו צבאית. 3. השפעות תחנות גלי צה"ל וגלגל"צ על שוק הרדיו בכלל."* (רצ"ב נספח ג': קול קורא). הקול הקורא פורסם לאור עמדת הוועדה לפיה פעילות התחנה נוגעת לציבור הרחב, בהיותה תחנה ממלכתית, המייצגת את צה"ל, ומשפיעה על השיח הציבורי בישראל.

במענה לקול הקורא נשלחו על ידי הציבור אלפי תגובות, מארגונים ומאנשים פרטיים. כפי שפורח בהמשך, כלל התגובות נבחנו על ידי הוועדה. במסגרת חלק מהתגובות ביקשו ארגונים וגורמים פרטיים להופיע בפני הוועדה. לשם כך, קיימה הוועדה מפגשים ייעודים במסגרתם הוזמנו להישמע כלל הגורמים שחפצו בכך: ד"ר מרדכי קידר ופרופ' אלישע האס מ"חוג הפרופסורים לחוסן לאומי", מר חן אביגדורי וגב' רוני הדר, עו"ד אורי סלונים, ד"ר הראל חורב, הרב אליעזר שנוולד ראש ישיבת ההסדר במודיעין, מנכ"ל ארגון "בצלמו" מר שי גליק, מנכ"ל הפורום לחברה אזרחית מר עדי ארבל, ד"ר קטלין כהן מ"הפורום היהודי לאומי", נשיא ארגון "פנימה" הרב שי פירון, יו"ר ארגון נכי צה"ל מר עידן קלימן והרב יהושע שני מ"פורום הגבורה". בנוסף, בעקבות ניירות עמדה שהגישו לוועדה

נפגשה הוועדה עם מנכ"לית פורום דבורה, גב' עפרה אש ועם מר אברהם בנימין, גב' מוריה מיכאלי וגב' תמר סיקוראל מעמותת "רגבים".

על מנת להבין את הלכי הרוח בציבור ביחס לפעילות התחנה, ביצעה הוועדה סקר האזנה ועמדות ביחס לגלי צה"ל שבוצע על ידי חברת דיאלוג (רצ"ב נספח ד': ממצאי הסקר).

על מנת שיהיה בפני הוועדה כלל המידע הרלוונטי, הוועדה פנתה לקבלת מידע מסקרי TGI האומדים האזנה לרדיו, ומשמשים כיום למדידת נתוני האזנה בשוק הפרסום (רצ"ב נספח ה': נתוני האזנה לפי סקר TGI).

מבוא לענף הרדיו בישראל

לצד גלי צה"ל, פעלה בישראל גם תחנת "קול ישראל". פעילותה של "קול ישראל" עוגנה בחוק רשות השידור התשכ"ה-1965. ברבות השנים נוספו עוד תחנות לרשות השידור, ובשנת 2014, נחקק חוק השידור הציבורי הישראלי תשע"ד-2014 (להלן: "חוק התאגיד"), שהסדיר את סגירת רשות השידור והקמת תאגיד השידור הציבור (להלן: "התאגיד" או "תאגיד השידור הציבורי"). כיום התאגיד משדר בשמונה תחנות: כאן ב', המשדרת אקטואליה; כאן ג', הממוקדת במוסיקה עברית; כאן 88 משדרת מוסיקה מהעולם; כאן קול המוסיקה, המשדרת מוסיקה קלאסית; כאן תרבות, הממוקדת בתכני תרבות; רדיו מכאן, המשדר בערבית; כאן מורשת, הממוקדת בתכני מסורת יהודית; וכאן רק"ע, המשדרת בעיקר בשפות רוסית ואמהרית.

לצד תחנות אלו פועלות 17 תחנות רדיו מסחריות אזוריות שפעילותן מוסדרת ע"י הרשות השניה לטלוויזיה ורדיו, ומפוקחות על ידה. בהתאם לחוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, תש"ן-1990 (להלן: "חוק הרשות השנייה") התחנות מוגבלות בתחומי השידור שלהן, לאזורים תחומים ואינן מורשות לשדר בכל הארץ, אלא בהתאם לתנאי הזיכיון. בסך הכל פועלות בישראל 27 תחנות, 17 מהן אזוריות-מסחריות, שמונה מהן ארציות בבעלות תאגיד השידור הציבורי ושתי תחנות צבאיות, גל"צ וגלגלצ. הכנסות תאגיד השידור הציבורי ממכירת פרסומות וחסויות ברדיו עמדה בשנת 2023 על 81 מיליון ש"ח¹. כפי שנמסר בדיון הוועדה על ידי נציגי משרד התקשורת, הערכות משרד התקשורת הן שהכנסות הרדיו האזורי עומדות על כ-220 מיליון ש"ח מידי שנה.

כפי העולה מנתוני TGI ומסקירות של גורמים מקצועיים מתחום התקשורת בפני הוועדה, זמני ההאזנה המרכזיים לרדיו הם בין השעות 06:00-18:00, ובעיקר בשעות הנסיעה בכבישים 07:00-09:00 ו-15:00-18:00. דפוסי ההאזנה מלמדים על שימוש מוגבר יחסית במכשירי הרדיו הרכב ככלי ההאזנה מרכזי בשעות אלה.

מנגנון הקצאת תדירים

שידורי הרדיו בישראל מבוססים כיום על טכנולוגיית FM, המשדרת בתחום תדרים מצומצם (87.5–108 מגה הרץ). מדובר במשאב ציבורי מוגבל, שהקצאתו נעשית על ידי משרד התקשורת. בהתאם לפקודת הטלגרף האלחוטי [נוסח חדש], תשל"ב-1972, פועלת ועדת תדרים בראשות מנהל מינהל הנדסה במשרד התקשורת וועדת תדרים עליונה בראשות מנכ"ל משרד התקשורת. הוועדות פועלות להקצאת תדרים, בהתאם לאמנות ארגון התקשורת הבינלאומי (ITU). חלוקת התדרים, מתבצעת, תוך איזון בין צרכי הציבור, המגזר המסחרי ותחנות ציבוריות.

שידורי AM הופסקו בישראל בשנת 2011, והמדינה טרם עברה לשידור דיגיטלי. בשנת 2004 התקבלה החלטת ממשלה שעניינה 'הגברת התחרות בתחום הרדיו הארצי' במסגרתה הוחלט על הקמת מערך שידורי רדיו דיגיטליים (DAB), שנועד לשפר את איכות הקליטה, להרחיב את היצע

¹ דו"ח כספי לשנת 2023 באתר תאגיד השידור הציבורי: <https://www.kan.org.il/media/nyta0ftj/%D7%93%D7%95%D7%97%D7%95%D7%AA-2023-%D7%AA%D7%90%D7%92%D7%99%D7%93-%D7%94%D7%A9%D7%99%D7%93%D7%95%D7%A8.pdf>

הערוצים ולייעל את השימוש בתדרים (החלטה מס' 2443, מיום 15.8.2004). משרד התקשורת אף פרסם מכרז ב-2008 להקמת המערך, אך המיזם לא יצא לפועל. מאז, נותרו השידורים המבוססים על טכנולוגיית FM, כערוץ השידור המרכזי בישראל, לצד הפצת תכנים קוליים באמצעות האינטרנט (OTT).

בעולם, מרבית מדינות אירופה מפעילות כיום שלוש טכנולוגיות במקביל – FM, DAB, ו-OTT – תוך שמירה על ודאות רגולטורית. כך לדוגמה, בבריטניה נקבע כי מערך ה-FM ימשיך לפעול לפחות עד 2030, ובהולנד עד 2035. אף על פי שהטכנולוגיה הדיגיטלית יעילה יותר ומאפשרת שידור עשרות ערוצים באותו רוחב פס, הציבור ממשיך להאזין בעיקר לשידורים בטכנולוגיית FM.

בהיעדר תשתית DAB, הרדיו בישראל ממשיך להתבסס על מערך ה-FM הקיים ובטווח הזמן הקרוב נראה כי זו תישאר טכנולוגיית השידור המרכזית.

הקמת גלי צה"ל - רקע היסטורי

כבר במלחמת העצמאות הפעילה יחידת שירות הקשר של צה"ל באופן ניסיוני שידורי רדיו שנועדו בראש ובראשונה לחיילים. במסגרת זו הושמעו הודעות פיקודיות ותכנים שנועדו לשמור על מורל החיילים, לרבות תכנים מוזיקליים.

בשנת 1950 אימץ הרמטכ"ל דאז, רא"ל יגאל ידין, באופן רשמי את היוזמה לשידורי רדיו צבאיים והמליץ להקים תחנה קבועה שתשמש את הצבא, עבור חיילי צה"ל במטרה לסייע בהיבטים הצבאיים הנוגעים לחיילי סדיר ומילואים וכן למטרות חברתיות דוגמת קליטת עלייה והקניית השפה.

פעילות התחנה עוררה מחלוקת בשל הכפילות מול פעילות תחנת הרדיו "קול ישראל". הסוגיה הובאה לדיון בישיבת הממשלה ביום 7.9.1950. במסגרת ישיבת הממשלה הוצגה עמדתו של הרמטכ"ל ידין. לדבריו, תחנת רדיו צבאית היא אמצעי חינוכי ומשמעוטי חשוב, שיתרום לחיזוק תדמיתו של צה"ל כחלק בלתי נפרד ממדינת ישראל הצעירה, יסייע לחינוך אנשי הצבא, לביסוס צבא העם ולקליטת עלייה (רצ"ב נספח ו': החלטות ממשלה הקמת גלי צה"ל).

עיקר הדיון התמקד בסוגיה האם ראוי לקיים שתי תחנות רדיו ממלכתיות, ולייצר כפילות למול פעילותה של "קול ישראל". בנוסף, התריעה השרה גולדה מאיר מפני הרחבת מעורבות הצבא בתחום אזרחי שעלול לערער את מעמדו של הרדיו הממלכתי. שרים נוספים העלו שאלות לגבי עלויות הפעלת התחנה, גבולות סמכותה ותפקיד צה"ל בזירה האזרחית.

בתום הדיון העמיד ראש הממשלה דאז בן גוריון בפני חברי הממשלה שתי חלופות: קול ישראל תקצה לצה"ל שלוש שעות שידורים מדי יום למטרותיו, או שתוקם תחנת שידור צבאית לשנת ניסיון אחת. הממשלה החליטה, ברוב של חמישה תומכים למול ארבעה מתנגדים, על הקמת תחנה צבאית לשנת ניסיון אחת. לאורך הדיון בישיבת הממשלה לא הוזכר, בשום שלב, כי התחנה תשדר תכני אקטואליה וחדשות, אלא שידורים שמטרתם לסייע בהיבטים הצבאיים הנוגעים לחיילי סדיר ומילואים וכן למטרות חברתיות דוגמת קליטת עלייה והקניית השפה.

אין כל עדות לכך שבחלוף שנה, או במועד מאוחר יותר, נערכה בחינה כלשהי של תוצאות הקמת התחנה והצורך בפעילותה, או שהתקבלה החלטה חדשה בדבר המשך פעילותה. קרי, התחנה המשיכה בפעילותה מבלי שהתקיים דיון בממשלה אודותיה.

פעילותה של גלי צה"ל עוררה דיון ציבורי נוקב כבר מראשיתה. בשנת 1953 ועדה בראשות השר פנחס לבון קבעה שיש לאחד את התחנה עם "קול ישראל", אולם המהלך לא צלח, בין היתר, בעקבות התנגדות צה"ל.²

בשנת 1956, הוצע להקים ועדה מפקחת על גלי צה"ל, אולם ראש הממשלה דאז, בן גוריון דחה הצעה זו.

בשנת 1965 נחקק חוק רשות השידור. במסגרתו, נקבע כי התכניות הלא צבאיות בגלי צה"ל יפוקחו על ידי רשות השידור.

² "אני באמת רוצה לסגור את גלי צה"ל – אך איני יכול", הערת שוליים להיסטוריה, פרופ' רפי מן.

בנובמבר 1973, בין היתר, בעקבות ביקורת על תפקודה של התחנה במלחמת יום הכיפורים, הוקמה מערכת חדשות בגל"צ בהוראת מפקד התחנה דאז, יצחק ליבני, אשר ייסד ארבעה יומני חדשות בלוח השידורים של התחנה והרחיב את שעות השידור של התחנה משעות ספורות ביממה (17:00-23:59) לעשרים וארבע שעות ביממה. לצעדי אלו היו מתנגדים בזמן אמת: *"מבקר חריף היה סגן קצין חינוך ראשי, סא"ל ישעיהו תדמור, שחלק על הכיוון אליו התפתחה התחנה בפקודו של לבני. הוא קבל על כך שמספר התוכניות הצבאיות בתחנה הוא 'קטן מאוד ומעורר תמיהה'... תדמור הציע להרחיב באופן ניכר את התוכניות הצבאיות, להאריך את זמן השידור של פינות, להקדיש תוכניות 'מיוחדות לחילות השונים, לטירונות, לאנשי המילואים'."*³

בשנת 1977, שר הביטחון דאז עזר ויצמן קרא לסגירת גל"צ. בדיון פנימי הוא אף ציין כי *"אני באמת רוצה לסגור את גל"צ אך לא יכול."*⁴

הביקורת על פעילותה של התחנה נמשכה ובשנת 1984 הרמטכ"ל דאז, רא"ל משה לוי, בגיבוי שר הביטחון דאז יצחק רבין, קרא להפסקת שידורי החדשות בתחנה.

בשנת 1991, הרמטכ"ל דאז, רא"ל אהוד ברק, בחן עם מנהל רשות השידור העברה של התחנה לרשות השידור.

בשנת 1993 השיקה התחנה תחנה נוספת - גלגלצ כתחנת בת, אשר נועדה בעיקרה להשמעת תכנים מוסיקליים, מתוך מטרה, בין היתר, להעביר דיווחי תנועה, לסייע לנהגים, להעלות מודעות לזהירות בדרכים ולהפחית את מספר התאונות בדרכים. מפקד התחנה דאז, משה שלונסקי הופיע בפני הוועדה והסביר כי מוטיבציה נוספת היתה להתחרות ברדיו האזורי שעמד לקום לאור חקיקת חוק הרשות השנייה שנה קודם לכן.

בראשית שנת 1997 התבטאה שרת התקשורת דאז לימור לבנת וציינה כי: *"אין מקום לתחנת רדיו צבאית במדינת ישראל"*. מעט קודם לכן, בשלהי 1996 מינה רה"מ דאז, בנימין נתניהו, ועדה ממשלתית לבחינת מעמד השידור הציבורי בישראל בראשות פרופסור ארנון צוקרמן. בסוף 1997 קבעה הוועדה כי התועלת בשידורי גל"צ עולה על העלות והנזק (ככל שישנו) בשידוריה. בתוך כך, באותה שנה החלה גלי צה"ל לשדר פרסומות וחסויות.

בשנת 1999, הודיע הרמטכ"ל דאז, רא"ל שאול מופז, כי יבדוק אפשרות להפרטת התחנה, בשל העיסוק של חיילים בתכני אקטואליה, אך יוזמה זו לא קודמה.

בשנת 2000, הוקמה ועדה ממשלתית נוספת לבחינת השידור הציבורי בראשותו של פרופ' בראשית, אשר המליצה לסגור את גלי צה"ל כתחנה צבאית ולהעביר את פעילותה ל"קול ישראל" והטלוויזיה החינוכית תחת גוף ציבורי חדש, תוך שמירה על אופיה הייחודי של התחנה.

בשנת 2001 יזם שר האוצר דאז, סילבן שלום, תוכנית להפרטת התחנה במסגרת חוק ההסדרים ולהמשך פעילותה בפקודת של הרשות השנייה.⁵

³ מן וצ' גון-גרוס גלי צה"ל כל הזמן (1991), 8, 21, 67, 77. בתוך: גלי צה"ל או האחדה של הרוק והמוות, פרופ' מנחם מאוטנר, כתב העת "פלילים", 2000.

⁴ *"אני באמת רוצה לסגור את גלי צה"ל – אך אני יכול"*, הערת שוליים להיסטוריה, פרופ' רפי מן.

⁵ נייר עמדה שהוגש לוועדה על ידי המכון הישראלי לדמוקרטיה ועמותת הצלחה.

בשנת 2005 נחקק חוק גלי צה"ל – שידורי רדיו של צבא הגנה לישראל (שידורי חסות ושידורי שירות) תשס"ה-2005 (להלן: "חוק גלי צה"ל – שידורי חסות ושידורי שירות") אשר הסדיר את שידורי החסות ושידורי השירות בתחנה, לרבות היקפם וסוגי התכנים המותרים בהם. לפי הגדרת החוק, תשדיר חסות הוא ציון גורם המממן משדר, לרבות אזכור מוצריו אך ללא תיאור איכותי או השוואתי שלהם. תשדירי שירות הם תשדירים מטעם גופים ציבוריים שנועדו להעביר מידע לציבור או לקדם ענפים במשק ללא אזכור של יצרן ספציפי, תשדירים הנותנים מידע לכוחות הביטחון בדבר מוסדות להשכלה גבוהה או מוסדות תרבות ואמנות ללא תיאור איכותי או השוואתי שלהם ותשדיר הנותן מידע על מבצעים המיועדים לכוחות הביטחון ללא אזכור איכותי או השוואתי של המוצרים.⁶

ביום 8.5.2011 עוגנה הוראת פיקוד עליון מס' 2.0617 "גלי צה"ל" (להלן: "הפ"ע גל"צ" או "הפ"ע"), המסדירה את פעילות התחנה. ההפ"ע קובעת כי התחנה נועדה להוות כלי תקשורת ציבורי-ממלכתי, תוך מתן ביטוי ייחודי להיבטים צבאיים; במסגרת ההפ"ע מוסדרים תחומי העיסוק של התחנה – ביטחון ישראל והשירות בצה"ל, תכנים המיועדים לאוכלוסיית המשרתים, חדשות ואקטואליה, תרבות ועוד. כמו כן, מתייחסת ההפ"ע למעמדו של מפקד התחנה וקובעת כי מפקד התחנה או מי שהוא הסמיך לכך ישמש כעורך הראשי של התחנה, וכן כי "בעניינים עיתונאיים-מקצועיים, שבהם הוא עוסק בתפקידו כעורך הראשי של התחנה, הוא לא יהיה נתון למרות מפקדיו ויעמדו לנגד עיניו השיקולים המקצועיים העיתונאיים".

ביום 15.5.2011 התקבלה החלטת ממשלה "תחנת הרדיו גלי צה"ל" (מס' 3210). במסגרתה, הנחתה הממשלה את שר הביטחון להקים "צוות שיפעל לגיבוש המלצות להחלת הפיקוח הציבורי על השידורים של תחנת גלי צה"ל והתשדירים המשודרים בתחנה" בנוסף, הנחתה הממשלה את שר הביטחון "להביא לממשלה בתוך שישה חודשים הצעה כוללת להסדרת מעמדה ועתידה של התחנה תוך התייעצות עם השרים והגורמים הרלוונטיים".

לאחר החלטת הממשלה הוקמה ועדה בראשות אלוף (מיל') דני יתום. הוועדה המליצה להשאיר את הפיקוח על גל"צ בידי הוועדה הייעודית ברשות השידור, אך לדאוג שוועדה זו תהפוך משמעותית יותר.⁷

בשנת 2013 הותקנו תקנות גלי צה"ל – שידורי רדיו של צבא הגנה לישראל (שידורי חסות ושידורי שירות) (תנאים לאישור שידורים), תשע"ג-2013, אשר קבעו תנאים ומגבלות נוספים על שידור תשדירי שירות וחסות. כן, נקבע בתקנות כי תמורה עבור שידורים אלו, תשולם למשרד הביטחון, בעבור גלי צה"ל, בהתאם למחירון שיקבע משרד הביטחון.

בשנת 2016 הנחה הרמטכ"ל דאז, רא"ל גדי איזנקוט, כחלק מתר"ש (תכנית רב שנתית) גדעון כי "גלי צה"ל תועבר לאלתר לאחריות אזרחית כפי שיוחלט".

לאור האמור, הורה שר הביטחון דאז אביגדור ליברמן, למנכ"ל המשרד דאז, אלוף (מיל') אודי אדם להגיש את המלצתו בדבר פעילות התחנה. ביום 18.10.2016 הוגשה המלצתו של אלוף (מיל') אדם (להלן: "דו"ח אדם").

⁶ חוק גלי צה"ל – שידורי רדיו של צבא הגנה לישראל (שידורי חסות ושידורי שירות), תשס"ה-2005.
⁷ נייר עמדה שהוגש לוועדה על ידי המכון הישראלי לדמוקרטיה ועמותת הצלחה.

בתמצית, המליץ אלוף (מיל') אדם לשמר את פעילות התחנה, ולאחר שבחן את כלל החלופות, הצביע על שתי חלופות ישימות: האחת – "הותרת התחנה תחת פיקוד צה"ל לצד הפעלת מספר אמצעים שמטרתם צמצום האנומליה השוררת נוכח היותה של התחנה גוף תקשורת צבאי שעיקר עיסוקו בתכנים אזרחיים". בין האמצעים לצמצום האנומליה צוינו התקנת כללי פיקוח במסגרת תאגיד השידור הציבורי; הקמת ועדה ציבורית מייעצת למפקד התחנה; קביעת כללים לעניין מינוי מפקד התחנה; הגדלת אחוז התכנים הצבאיים על חשבון התכנים האזרחיים. החלופה השנייה שהוצעה, הייתה העברת התחנה לאחריות תאגיד השידור החדש אשר הוקם באותה העת, תוך שצוין כי הדבר יחייב את הסכמת משרד התקשורת. אלוף (מיל') אדם לא הצביע על חלופה מועדפת, והותיר את ההכרעה בין החלופות לשר הביטחון דאז ליברמן.

בשנת 2017 ובהמשך להמלצות דו"ח אדם, ביקש שר הביטחון דאז ליברמן, לפעול בדרך שלישית – העברת התחנה מצה"ל למשרד הביטחון. לאור עמדת היועץ המשפטי לממשלה דאז אביחי מנדלבליט, לפיה הדבר מחייב הסדרה בחקיקה, המהלך לא קודם.

ביום 28.1.2021 מינה שר הביטחון דאז, בני גנץ, את מנכ"ל משרד הביטחון דאז, אלוף (מיל') אמיר אשל ליו"ר ועדה בין משרדית לבחינת אופן העברת גלי צה"ל ממערכת הביטחון (להלן: "ועדת אשל").

ברקע להחלטה על הקמת הוועדה עמדה פניית הרמטכ"ל דאז, רא"ל אביב כוכבי, לשר הביטחון דאז, לקדם את הוצאת תחנת גלי צה"ל מצה"ל, זאת, כפי שצוין במסמך הוועדה (ר' בהמשך) – "לאור האנומליה השוררת מעצם פיקוד צה"ל על תחנה המשדרת בעיקר תכנים פוליטיים ומדיניים, באופן המתנגש לא אחת עם ערכי צה"ל. לאור האמור, המליץ הרמטכ"ל לשר הביטחון על הוצאת התחנה מחוץ לגדרי צה"ל." בהתאם למנדט שניתן לוועדה על ידי שר הביטחון, בחנה ועדת אשל את כלל החלופות הנוגעות להוצאת התחנה ממערכת הביטחון.

במהלך עבודת ועדת אשל, התקבלה עמדת תאגיד השידור הציבורי "כאן" לפיה לא נדרשת בתאגיד תחנת אקטואליה נוספת על רשת ב'.

בשל התפזרות הכנסת, הגישה ועדת אשל ביום 3.3.2021 עדכון ביניים בלבד, במסגרתו נסקרו כלל החלופות השונות, מבלי שהתקבלה המלצה (להלן: "דו"ח אשל"). החלופות שנסקרו על ידי ועדת אשל: הפסקת העיסוק בתכני החדשות והאקטואליה; העברת התחנה לתאגיד; הפרטת התחנה או סגירתה. כן נסקרו ללא פירוט והרחבה חלופות נוספות: הותרת המצב הקיים; יצירת מנגנונים לצמצום האנומליה; העברת התחנה למשרד הביטחון; הקמת תאגיד סטטוטורי חדש אליו תועבר התחנה. בנוסף, נסקרו, היבטים הנוגעים לתחנת הבת גלגלצ.

דו"ח אשל התייחס לכך שהחקיקה העוסקת בגלי"צ הינה: "מצומצמת וממוקדת ונוגעת אך להיבטים מסוימים של פעילות התחנה (מינוי מפקד ותשדירי שירות וחסות) והפיקוח עליה. אין החקיקה עוסקת במעמד התחנה, בסמכות להקמתה או לסגירתה או בתהליכים הנוגעים לעצם קיומה, תכניה או במבנה הארגוני שלה." במסגרת הדיון על החלופות השונות, נכללה גם התייחסות לצורך בתיקוני חקיקה לשם מימושן.

במסגרת דיוני ועדת אשל, התבקשה עמדת הייעוץ המשפטי לממשלה בשאלה מהן הדרכים המשפטיות האפשריות למימוש החלטה לסגירתה של תחנת גלי צה"ל, ובפרט בשאלה האם נדרשת לשם כך חקיקה. בתשובה לכך התקבלה עמדת הייעוץ המשפטי לממשלה דאז מנדלבלט, המאשר את חוות הדעת המפורטת של המשנה ליועץ (משפט כלכלי) דאז, מאיר לוין, לפיה דרך המלך לסגירת התחנה היא בחקיקה ראשית, ואולם ניתן להחליט על סגירת התחנה באמצעות החלטת ממשלה (רצ"ב נספח ז': חוות דעת בעניין "הדרכים המשפטיות האפשריות למימוש החלטה לסגירת תחנת גלי צה"ל").

ביום 4.4.2023 מינה שר הביטחון דאז יואב גלנט, ועדה בראשות המנהל הכללי של משרד הביטחון דאז, האלוף (מיל') (כתוארו אז) אייל זמיר (להלן: "ועדת זמיר"), הרמטכ"ל דהיום. בחודש יולי 2023 הגישה הוועדה את המלצותיה.

כפי שצוין בדו"ח זמיר: *"עמדותיהם העקביות של שני הרמטכ"לים האחרונים, גדי איזנקוט ואביב כוכבי, ועמדת הרמטכ"ל הנוכחי, רא"ל הרצי הלוי, לפיהן מיקומה של תחנת שידור, המשרתת גם תכנים אקטואליים, בתחומי הצבא מסבה לו קושי מהותי בשל עירוב צה"ל, בעל כורחו, בשיח הפוליטי המקוטב. בנוסף, התחנה משמשת כיחידה צבאית וכגוף תקשורת, ובשל כך, מתוך הרצון להימנע מהתערבות בפעילותה, נוצר קושי של ממש בפיקוד עליה. בהתאם, עמדת צה"ל הרשמית מזה מספר שנים מבקשת להביא לניתוק הזיקה בין הצבא לתחנה והעברתה למסגרת ארגונית אחרת."*

ועדת זמיר המליצה להימנע מסגירתה של התחנה או מהוצאתה ממערכת הביטחון (לרבות הפרטה או העברה לתאגיד השידור הציבורי), על אף המורכבויות הרבות בהפעלתה, ולהותירה במקומה הארגוני הנוכחי, כיחידה צבאית, אשר בראשה עומד מפקד קבוע (בתקופת דיוני הוועדה מפקד התחנה היה ממלא מקום ולא מינוי קבע). ביחס לאפשרות להעברת התחנה לתאגיד השידור הציבורי או בהפרטתה והעברתה לאחריות גוף פרטי, התרשמה ועדת זמיר כי חלופות אלו יובילו לשינוי ניכר באופייה של התחנה ובתמהיל העובדים בה. כמו כן, הדבר יוביל לניתוק הזיקה לנושאי צבא, ביטחון ומורשת קרב, ותכניה הייחודיים של התחנה העוסקים בכך יופחתו, לטובת תכנים מסחריים בשל שיקולים כלכליים.

במסגרת המלצותיה, התייחסה ועדת זמיר למספר סוגיות עקרוניות הנוגעות לפעילות התחנה:

1. **תיעדוף תכני צבא וביטחון:** *"לתעדף ולהגדיל בהיקף ניכר את מספרן של התכניות העוסקות במערכת הביטחון בכלל, ובצה"ל ובחייליו בפרט. תכניות אלו צריכות להיות עוגן מרכזי בלוח השידורים ולהשתבץ ברצועות שידור הזוכות לאחוזי האזנה גבוהים."*
2. **תחנה ממלכתית מאוזנת ומגוונת:** *"על התחנה לשקף את מגוון הקולות הקיימים בכלל הציבור הישראלי, תוך הקפדה על גבולות גזרה ממלכתיים ומדויקים... תוך איזון התוכן המושמע ושיקוף מנעד דעות".* בנוסף *"על התחנה להקפיד על מתן הזדמנויות לאוכלוסיות חדשות אשר אינן מקבלות ייצוג כיום בקרב החיילים המשרתים בתחנה והעובדים בה."*
3. **הרחקת לובשי מדים מעיסוק בנושאים שנויים במחלוקת:** *על מפקד התחנה לוודא שלובשי מדים בתחנה ימנעו מעיסוק וסיקור אירועים בעלי אופי פוליטי מובהק, וכן להפעיל שיקול דעת מחמיר באשר לשילוב לובשי מדים בתפקידי עריכה. חלף זאת, לובשי המדים*

המשרתים בתחנה יתמקדו וישתלבו בתכניות בעלות זיקה לצה"ל, היסטוריה, תרבות, שפה וזמר עברי וברצועות מיוחדות המשודרות לקראת חגי ישראל.

ועדת זמיר המליצה לעגן היבט זה בפקודות הצבא הרלוונטיות ובהנחיות פנים-ארגוניות צבאיות.

4. עוד בהיבט זה, המליצו יו"ר הוועדה וחברת הוועדה, המשנה ליועמ"ש למעב"ט (דאז), כי על לובשי המדים המשרתים בתחנה בשירות צבאי להימנע מעיסוק בדיווחים פוליטיים, או מנשיאה בכל תפקידי שידור ועריכה בתכניות פוליטיות ופרשנות, אלא בתפקידי מעטפת טכניים בלבד בתכניות אלה. עוד ציינו בהקשר זה, כי **"קיים טעם לפגם במצב בו חייל לובש מדים נשלח לסקר אירוע בעל אופי פוליטי בנוכחות נבחרי ציבור, או נדרש לערוך את תוכנה של ידיעה חדשותית מעוררת מחלוקת."**

5. **הגדלה משמעותית של התכנים העוסקים במערכת הביטחון וצה"ל ותכנים חברתיים:** על התחנה לכוון את תכניה ותכניה, בראש ובראשונה לקהל המאזינים בצבא. על הנהלת התחנה לתעדף ולהגדיל בהיקף ניכר את מספרן של התכניות העוסקות במערכת הביטחון בכלל, ובצה"ל וחייליו בפרט. עוד צוין, כי **"תכניות האקטואליה יכללו ברצועות השידור בתחנה, אך לא יהיו את החלק הארי בשידוריה."**

6. **הגברת הפיקוח על התחנה:** הוועדה המליצה לקבוע כללים לפיקוח של ועדת גל"צ בתאגיד על התחנה, על מנת שפעילותה **"תתבצע בצורה מקצועית, סדירה ואפקטיבית"**. או לחילופין כי **"ישקל לאמץ, חלף מנגנון הפיקוח האמור ונוכח ניגוד העניינים הטמון בו, הקמת ועדה מייעצת, לצד מפקד התחנה, שתתמנה על ידי ועדת איתור מקצועית שימנה שר הביטחון, ותייעץ למפקד התחנה בעניינים הקשורים בתחנה"**. בהקשר זה, המליצה הוועדה גם על **קוד אתי עדכני, שיעוגן בחקיקה או בהוראות הצבא.**

7. מפקד תחנה: הוועדה הדגישה את חשיבותו של מפקד קבוע לתחנה. המליצה על עיגון בחקיקה או בהוראות הצבא של הליך מינוי מפקד התחנה, על ידי ועדה מקצועית בלתי תלויה שתמליץ לשר הביטחון על מועמד מטעמה. כן, התייחסה הוועדה גם לצורך במפקד קבוע ולתכונות ולכישורים הנדרשים.

שר הביטחון דאז יואב גלנט, אימץ את המלצות ועדת זמיר.

מטרתה של סקירה זו אינה להרבות ידע בעלמא. הוועדה סבורה כי ישנה חשיבות רבה לבחינת הליך הקמת התחנה, מטרותיה והתכנים שנקבע שישודרו בה, וכן לבחינת תכנים ומטרות אלה למול פעילותה של התחנה כיום.

כאמור, מן המקובץ עולה כי תחנת גלי צה"ל הוקמה לתקופת ניסיון בת שנה אשר לא הוארכה מעבר לכך. התחנה הוקמה ללא כל כוונה לקיומם של שידורי אקטואליה ואלו נכנסו לתחנה בהחלטת מפקד התחנה דאז, מבלי שהתקבלה החלטת ממשלה בנושא, 23 שנים לאחר הקמתה, וכיום שידורי האקטואליה מהווים נתח מרכזי בשידורי התחנה.

בקצירת האומר מאז הקמתה של התחנה, בשנת 1950, עלו שורה של יוזמות לבחינת פעילות התחנה בהן :

- 1953 – קריאה ראשונה לסגירה.
- 1956 - הוצע להקים ועדה מפקחת על התחנה.
- 1977 - שר הביטחון עזר ויצמן, קרא לסגירת התחנה.
- 1984 – הרמטכ"ל משה לוי, בגיבוי שר הביטחון יצחק רבין קרא לסגירת מחלקת החדשות של התחנה כחלק מקיצוץ תקציבי.
- 1991 – השר אהוד ברק דרש ניתוק מהצבא ; הוחלט להשאירה במתכונת זהה.
- 1997 - שרת התקשורת לימור לבנת "אין מקום לתחנת רדיו צבאית".
- 1999 – הרמטכ"ל שאול מופז הודיע שיבחן הפרטה.
- 2000 – ועדת בראשית המליצה על סגירת התחנה והעברתה ל"קול ישראל".
- 2011 – ועדת יתום – החליטה להשאיר את התחנה במקומה ולהדק את הפיקוח עליה.
- 2016 – הרמטכ"ל גדי איזנקוט קבע שהתחנה תעבור לאחריות אזרחית.
- 2017 – ועדת אדם המליצה על העברה לתאגיד השידור או הגברת הפיקוח על התחנה.
- 2021 - הקמת ועדת אשל לבחינת הוצאת גלי צה"ל ממערכת הביטחון.
- 2023 – ועדת זמיר המליצה על הידוק הפיקוח וצמצום תחנה האקטואליה בתחנה.

לעמדת הוועדה, עצם קיומו של דיון ציבורי ממושך, בן עשרות שנים, הכולל הקמת 4 ועדות ציבוריות בעשור האחרון, מלמד על הקושי המשמעותי ליישב את האנומליה הטמונה בכלי תקשורת המופעל על ידי צבא. כפי שיורחב בהמשך, מטבע הדברים, נדרש כי באמצעי תקשורת יתקיים שיח ביקורתי, נוקב ועצמאי, אשר מביא מגוון דעות ועמדות. הדבר מעורר מתח רב שעה שאמצעי תקשורת זה פועל במסגרת יחידה צבאית וכאשר, צה"ל בהיותו "צבא העם" שואף להרחיק עצמו מהזירה הפוליטית.

שוק הרדיו, ומשמעויותיו בהקשר לגלי צה"ל וגלגלצ

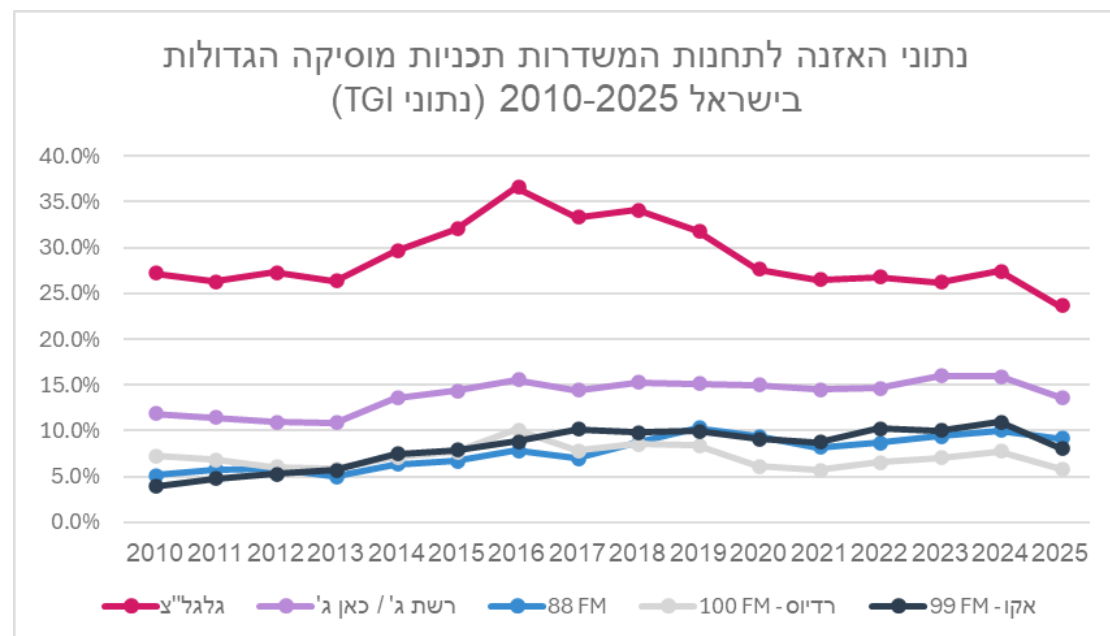
נתוני האזנה לרדיו ולגלי צה"ל בפרט

כאמור, על מנת להבין את השפעת התחנה על שוק הרדיו בכלל ואת משקלה בשוק ובשיח הציבורי ביקשה הוועדה את דו"חות TGI לשנים 2010-2025. דו"ח TGI הוא מחקר שנערך בישראל פעמיים בשנה מאז שנות ה-90 על ידי חברת "קנטאר מדיה". המחקר בודק איך הישראלים צורכים מדיה: איזה עיתונים הם קוראים, לאילו תחנות רדיו וטלוויזיה הם מאזינים או צופים, ואילו אתרי אינטרנט פופולריים אצלם. לשם כך נשאל מדגם מייצג של אלפי אנשים בגילאי 18 ומעלה על הרגלי הצפייה, ההאזנה והקריאה שלהם. התוצאות מאפשרות להבין אילו כלי תקשורת זוכים לחשיפה רבה יותר, מי קהל היעד שלהם, ואיך מפרסמים יכולים להגיע אל קהלים שונים בצורה יעילה.⁸

נתוני ההאזנה בעולם כולו ובישראל בפרט מלמדים ככלל על ירידה בדפוסי ההאזנה לרדיו. הדבר לא מפתיע בהינתן עליה בשימוש בפלטפורמות האזנה דיגיטליות למוסיקה (דוגמת ספוטיפיי, אפל מיוזיק וכדומה); יישומי הסככים; ורשתות חברתיות הצוברות נתח שוק הולך וגדל.

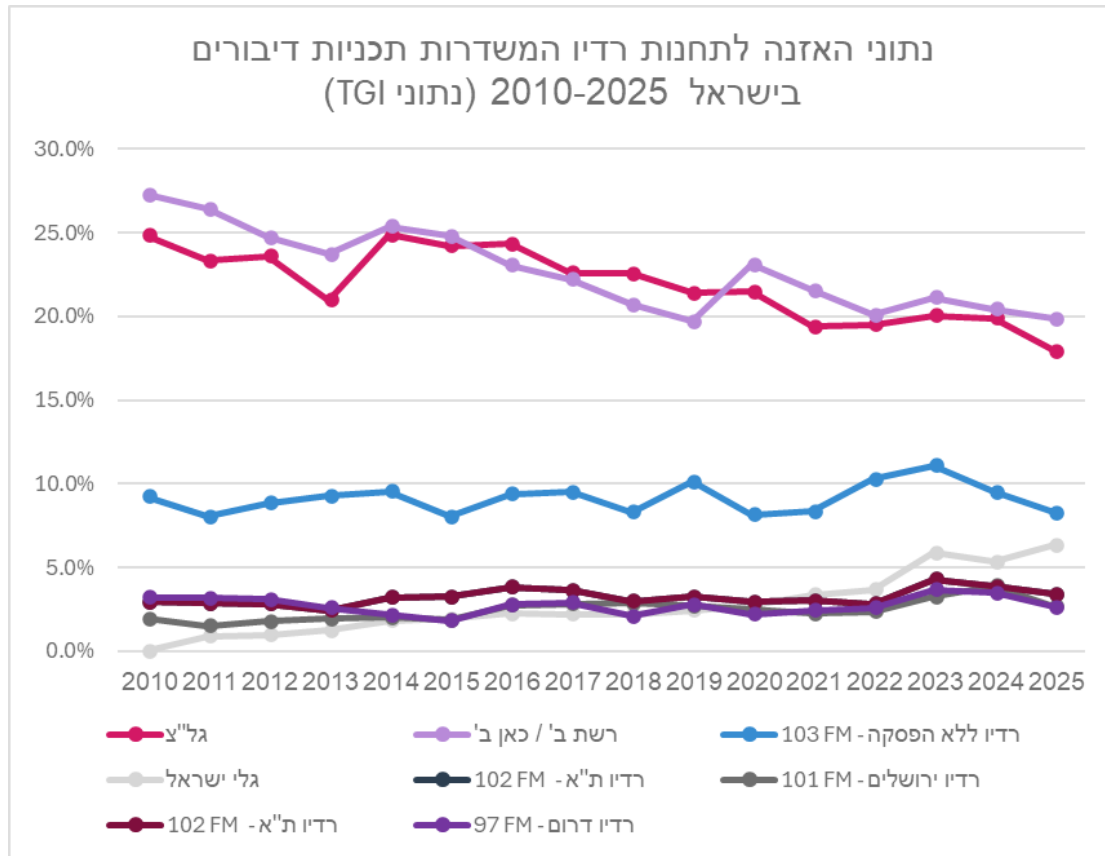
הבחנה מקובלת בתחום הרדיו היא בין תחנות רדיו המשדרות תכניות שיח (Talk) לתחנות רדיו הממוקדות בשידורי מוסיקה (Music). בנתוני TGI שהתקבלו, ניתן לראות בבירור את הירידה בהאזנה בכל תחנות הרדיו המתמקדות בשידורי מוסיקה, כפי שנראה בתרשים הבא המתייחס לאחוזי ההאזנה לתחנות הרדיו המרכזיות.

גלגלצ היא תחנת הרדיו המשדרת רק מוזיקה, והיא המואזנת בישראל, כאשר כרבע מהישראלים מאזינים לה. לאחר תחנות הרדיו הארציות המתמחות בתכניות שיח כאשר כאן ב' נטלה את ההובלה למול גלי צה"ל. ולאחר מכן כאן ג' וכאן 88 ולאחריהן תחנות הרדיו האזוריות בהובלת אקו 99 המשדרת בעיקר מוזיקה, רדיו 103 ללא הפסקה המשדרת בעיקר תכניות שיח וגלי ישראל.

⁸ קנטאר מדיה ישראל – הסבר על סקר. TGI: [Kantar Media Israel](<https://www.kantarmedia.com/tgi>).

כאשר בודקים את תחנות הרדיו הממוקדות בתכניות שיח ניתן לראות מגמה כללית של ירידה, וזאת לאחר עליה חריגה בנתוני האזנה לאחר פרוץ מלחמת התקומה. בשנים האחרונות גלי צה"ל מואזנת מעט פחות מכאן ב' המתחרה הארצית, וביתר שאת בשנה האחרונה סובלת מירידה חדה יותר בהאזנה מאשר כאן ב'.

למען שלמות התמונה, כלל התחנות, למעט גל"צ, גלגלצ ותחנות תאגיד השידור, מוגבלות בשידוריהן לאזור גיאוגרפי מסוים בהתאם לתנאי הזיכיון שלהן, לכן ההשוואה של נתוני ההאזנה הארציים אינה מלמדת על היחס בין תחנות הרדיו האזוריות לתחנות הארציות.

בכדי לבחון את חלקה של גלי צה"ל אל מול התחנות האזוריות באזורים השונים, הוועדה בחנה גם את נתוני ההאזנה על פי זיכיונות הרדיו האזורי. בבחינת נתוני ההאזנה בחתכים אזוריים, ניתן לראות שיש שונות בין נתוני ההאזנה באזורים השונים בין גלי צה"ל לתחנות האזוריות המשדרות שיח. באזור הצפון 21% מאזינים לגלי צה"ל לעומת 11% לרדיו צפון; באזור העמקים, 20% מאזינים לגלי צה"ל לעומת 11% לרדיו קול רגע; באזור הכרמל מאזינים 24% לגלי צה"ל לעומת 18% לרדיו חיפה; בעמק חפר מאזינים 15% לגלי צה"ל ו-10% לרדיו 103; באזור השרון מאזינים 27% לגלי צה"ל ו-16% לרדיו 103; 17% מתושבי גוש דן מאזינים לגלי צה"ל בעוד 13% מאזינים לרדיו 103; בשפלת יהודה מאזינים 20% מהציבור לגלי צה"ל לעומת 8% לרדיו 103; באזור ירושלים מאזינים 12% לגלי צה"ל, 10% לרדיו קול חי, 9% לגלי ישראל ו-8% לרדיו ירושלים; בנגב מאזינים 13% לגלי צה"ל לעומת 10% המאזינים לרדיו דרום וביהודה ושומרון 10% מהתושבים מאזינים לגלי צה"ל בעוד 13% מאזינים לגלי ישראל ו-12% לרדיו קול חי.

כח אדם ותקציב התחנה

כפי שצויין בסקירתו של רמ"ט אכ"א, תא"ל אמיר ודמני, צפי תקציב התחנה לשנת 2025 עומד על כ-52 מיליון ש"ח, הכנסות התחנה צפויות לעמוד על כ-45 מיליון ש"ח, שהם כ-87% מסך תקציב התחנה.

בתחנה משרתים כיום 224 חיילים בשירות חובה. 96 מהם בוגרי קורס עיתונאים של גל"צ, 44 בתפקידי מטה, 17 טכנאים. כמו כן, 9 חיילים בודדים, 38 מתנדבים, 10 מתכנית תתקדמו (תכנית צבאית הפועלת לשילוב צעירים על הרצף האוטיסטי בתפקוד גבוה) ו-10 ממנעד הכשירות (תכנית הצבאית הפועלת לשילוב בעלי מוגבלויות) הממלאים מקצועות עיתונאיים יחד עם בוגרי קורס העיתונאים.

שלושה אנשי קבע מועסקים בתחנה: סגן מפקד התחנה, רס"ר התחנה וראש מדור משאבי אנוש בתחנה.

לצידם עובדים בתחנה 85 אזרחים עובדי צה"ל: 23 בתפקידי הנהלה ומטה, 17 מחלקה טכנית, 14 מגישים ומגישות, 10 כתבים וכתבות, 12 בתפקידי עריכה, 5 בתפקידי דיגיטל ו-4 בתפקידי הפקה. בנוסף, 48 אנשי תוכן במעמד יועצים: 45 בתפקידי הגשה, שני יועצי תוכן ואיש טכני. כמו כן 6 מגישים במעמד ספק חיצוני.

סה"כ כח האדם בתחנה עומד על 366 חיילים, עובדים ונותני שירותים.

תמצית העמדות שהוצגו בפני הוועדה

כאמור הוועדה קיימה 19 ישיבות על מנת לגבש את מסקנותיה והמלצותיה בדבר פעילות התחנה. בחלק זה יתוארו, בתמצית, הטיעונים, העמדות וההתנגדויות שהובאו בפני הוועדה על ידי המרואיינים השונים.

המרואיינים שהופיעו בפני הוועדה היו מגוונים ובכללם: מפקד התחנה; רמ"ט אכ"א; מפקדי תחנה בעבר; אנשי תקשורת; אנשי אקדמיה ומחקר; ארגונים ציבוריים ועמותות; עובדי תחנה; נציגי משרד התקשורת והרשות השנייה וכו' (רצ"ב נספח ב': רשימת האנשים והארגונים שהופיעו בפני הוועדה).

כלל המרואיינים הסכימו כי גלי צה"ל היא אנומליה מבחינה דמוקרטית שאין לה אח ורע בעולם. תחנות רדיו צבאיות בעולם דמוקרטיות נועדו לקהל מאזינים אחד ומסוים – חיילים. בחלק ניכר מהמקרים, יועדו תחנות הרדיו עבור חיילים המשרתים מעבר לים על מנת לשמר את הקשר הרציף עמם.

מפקד גלי צה"ל, מר טל לברס, הציג בפני הוועדה סקירה מקיפה על פעילות התחנה בשנתיים האחרונות ועל השינויים הארגוניים שבוצעו בתחנה, ושינויים בתכני השידורים. במסגרת הסקירה, ציין כי מאז כניסתו לתפקיד שם דגש על תפקודה של התחנה כיחידה צבאית ועל היבטים פיקודיים, לצד דגש מיוחד על הרחבת הגיוון האנושי והחברתי בקרב המשרתים בתחנה, וכן על שילוב אוכלוסיות מהפריפריה כמו גם אוכלוסיות שאינן מיוצגות באופן מספק בתקשורת הישראלית. כיום, למעלה מ-50% מהחיילים המשרתים בתחנה לנים בסמיכות לתחנה. בזכות זאת ניתן להרחיב את מעגל המשרתים בתחנה וליצור מסגרת מגוונת יותר. מפקד התחנה הציג כי בתחנה לא משרתים חיילים בעלי פרופיל קרבי, כי חלק לא מבוטל של המשרתים הינם מתנדבים לשירות צבאי וכי נעשים מאמצים על מנת להרחיב את הגיוון הגיאוגרפי, התרבותי, העדתי והדתי.

בנוגע לתכנים המשודרים בתחנה, הציג מר לברס שהתחנה פועלת לאור מסמך נקדי וקוד אתי משנת 2018. מאז כניסתו לתפקיד שם דגש על שידורים מהשטח על בסיס קבוע, כאשר השידורים מגוונים מסיום קורס צבאי ועד חניכת רפת בעוטף עזה. היחידה מדגישה את שיתוף הפעולה עם היחידות השונות בצה"ל ונהנית מחופש פעולה הודות להנחיה המאפשרת לחיילים עד דרגת סא"ל לפעול ישירות מול התחנה ללא צורך בתיאום עם דובר צה"ל. לצד פעולות אלו יש גם אירועי שיא מיוחדים דוגמת מיזמי זיכרון לנופלים, שבועות הוקרה לפצועים ולחיילי מילואים ועוד.

לדבריו, התחנה נחשבת היום לחלק טבעי יותר בצבא למרות המתח המובנה בתחנת רדיו צבאית. כן, ציין כי הנחה שחיילים במדים לא יסקרו אירועים פוליטיים מובהקים, אולם על מנת לממש הנחיה זו באופן מלא, יש צורך בתוספת תקציבים להעסקת אזרחים. לדבריו, יש צורך בוועדה מייעצת שתפעל לצד מפקד התחנה.

מר לב-רם התייחס בפירוט ליישום מסקנות ועדת זמיר, שייסקרו בהמשך.

ראש מטה אגף כח האדם בצה"ל, תא"ל אמיר ודמני, הציג בפני הוועדה סקירה נוספת על התחנה, לרבות עמדת צה"ל ביחס לפעילותה. לאחר סקירת מקורות התקציב וכח האדם בתחנה, הדגיש תא"ל ודמני כי יש שיפור תחת מפקד התחנה הנוכחי בשמירה על ממלכתיות התחנה וכי הדבר תלוי

בזהות מפקד התחנה. לדבריו, הצבא מעוניין להביא את החיכוך עם נושאי האקטואליה למינימום ההכרחי, אך סבור שלא יהיה ביקוש לתחנה שלא תעסוק באקטואליה. לתפיסתו, הכרחי שחייל לובש מדים לא יסקר פוליטיקה ולא יראיין פוליטיקאים, אך כן יסקר תחומים אחרים כגון תרבות וחינוך. במענה לשאלת הוועדה השיב תא"ל ודמני כי אין הבחנה דיכוטומית בין תחום האקטואליה ליתר תחומי הסיקור. כמו כן הוסיף כי המפקד הוא הגורם המשמעותי ביותר בתחנה וכי יש יתרון במפקד עם רקע פיקודי. נוסף על כך, הביע גם הוא תמיכה בהקמת מועצה מייעצת או מפקחת למפקד התחנה.

נציגי משרד התקשורת, מר מימון שמילה ומר אריאל שטיינר סקרו בפני הוועדה את מפת התדרים והליך הקצאתם בישראל. בנוסף הציגו את שוק הרדיו כשוק דו צידי בו יש מפרסמים מצד אחד ומאזינים מצד שני, את האסדרה הקיימת ואת חלופות האסדרה לכלל השוק הקיימות כיום. בנוסף טענו נציגי המשרד כי כיום אין הבדל משמעותי בין גלי צה"ל לכאן ב' ולכן מבחינת ניהול הספקטרום (משאב במחסור) יש הגיון בהקצאה מחדש של התדרים.

נציגי הרשות השניה, מר מרדכי מרדכי ומר אורן טל, הציגו בפני הוועדה את האסדרה הקיימת, מגמות קיימות מבחינת האזנה ודרכי האזנה לתכני שמע. נציגי הרשות הביעו עמדה התומכת בהגבלת הכנסות התחנות הציבוריות מפרסום, שעה שהמגזר הפרטי אינו יציב דיו. הקו המנחה אותם הוא להוסיף כמה שיותר תחנות וכמה שיותר אפיקי שידור ותוכן.

איש אקדמיה טען כי תחנה ארצית צריכה להיות מסחרית ונכון יהיה להפריט את התחנה. לדבריו, כל עוד התחנה לא מופרטת יש להפחית את תכני האקטואליה, לקבוע בהוראות הפיקוד העליון איסור הבעת עמדה פוליטית בשידורי התחנה, למנות נציב פניות ציבור עצמאי לתחנה, לקבוע קריטריונים ברורים להבחנה בין תכנית צבאית לשאינה ולחזק את הפיקוח על התחנה, ייתכן שבאמצעות פיקוח פרלמנטרי באמצעות ועדה מוועדות הכנסת.

אשת אקדמיה הציעה לחזק את עבודת התחנה ברשתות החברתיות כאפיק צמיחה אפשרי בעידן התקשורת החדש. לטענתה, הפרטה אינה מהלך ישים כיוון שהיא תשנה באופן מהותי את התחנה, יש לראות במהלך כזה סגירה של גלי צה"ל ופתיחה מחדש של תחנה פרטית. בכל מקרה, טענה שיש לבחון את גלי צה"ל במסגרת רפורמה רחבה בשוק הרדיו כולו. בטווח הקצר הציעה, להגביל את זמן השידור של תכנים מסוימים בשידור גל"צ ולייצר מנגנון להחלפת מגישים בתחנה אחת לפרק זמן קבוע על מנת לעודד גיוון ותחלופה בתחנה.

לעומתם איש אקדמיה נוסף, טען בפני הוועדה כי אין שום טיעון דמוקרטי במערב המצדיק קיומה של תחנה צבאית המשדרת לאזרחים. לטעמו הטיעונים בעד קיומה של תחנה צבאית כיום הם תוצאה של המציאות הקיימת בלבד.

יו"ר ארגון אזרחים עובדי צה"ל ציין שלתפיסתו אין זכות קיום לתחנה ללא שידורי אקטואליה. לטעמו, הפרות הכללים והאופי הממלכתי של התחנה לא נעשה על ידי אזרחים עובדי צה"ל הכפופים לפקודות הצבא אלא על ידי יועצים חיצוניים המעניקים שירות כפרילנסרים ואינם כפופים לפקודות הצבא.

נציגי העיתונאים הביעו בפני הוועדה את היתרונות שבשידור ציבורי נטול אינטרסים מסחריים ככלי תקשורת המביא לידי ביטוי בצורה טובה יותר את חופש הביטוי. לדעתם, גלי צה"ל היא אכן אנומליה כאשר הגוף המסקר הוא גם המסקר אך היא קיימת כבר למעלה מ-70 שנה ופועלת באופן די מוצלח. הבהירו שללא חדשות אין זכות קיום לתחנה באקלים הישראלי. לבסוף, ציינו כי סגירת התחנה עלולה להעביר מסר מרתיע לעיתונאים "היזהרו בדבריכם".

גורם מענף הרדיו סקר בפני הוועדה את תהליך התפתחות התחרות בין גלי צה"ל וגלגלצ לרדיו האזורי, הכולל לדבריו את עצם הקמת גלגלצ ואת שידורי החסויות ותשדירי השירות בגלי צה"ל. תחרות זו הובילה לקשיים גדולים עבור התחנות המסחריות באופן המאיים על קיומן. על כן, הביע תמיכה באיסור מכירת חסויות בגלי צה"ל על מנת להעביר יותר הכנסות לשוק הפרטי ולקיים את הכלל לפיו ציבורי אינו מתחרה בפרטי. הוא הדגיש כי אינו מקבל את הטענה לפיה סגירת גלי צה"ל היא פגיעה בחופש הביטוי. חופש הביטוי לדידו מתקיים תחילה בשוק הפרטי, אלו פועלות כיום בסביבה רגולטורית ותחרותית קשה, סגירתן עקב בעיות כלכליות תהיה פגיעה בחופש הביטוי, ומשכך צריך לעודד כעת את התחנות המסחריות.

גורם נוסף בענף פרס בפני הוועדה את ענף הרדיו מזווית הראייה של המפרסמים ואופן פעולתם אל מול תחנות הרדיו של התאגיד, הרדיו האזורי וגלי צה"ל. לטענתו, ביחס לחשיפה, מחירי התחנות הציבוריות נמוכים אל מול התחנות הפרטיות, מה שמעניק יתרון לתחנות הציבוריות.

מספר מרואיינים הציגו בפני הוועדה דוגמאות בולטות לתחנות שידור צבאיות, ביניהן תחנות הרדיו של הצבא האמריקאי, הצבא הבריטי והצבא הגרמני. תחנות כמו BFBS (בריטניה) ו-AFN (ארה"ב) מספקות שירותים לחיילים ולבני משפחותיהם, אך אינן פונות לציבור הכללי במדינות בהן פועלות. כלל התחנות הללו החלו את פעילותן במטרה לשדר מסרים לחיילים מעבר לים, בתקופה בה לא היו אמצעי תקשורת מהירים ויעילים להעברת מסרים מהעורף לחזית, ומהחזית לעורף. כיום תחנות אלו מתמקדות בתכנים לחיילים בלבד והם קהל היעד של תחנות אלו. גם דו"ח אדם עמד על ייחודיות גלי צה"ל בהקשר זה: **"קיימות תחנות צבאיות אחרות בעולם תחת פיקוח הצבא. ואולם, לא קיים מודל הדומה לגלי צה"ל, שלפיו תחנה צבאית משדרת בעיקר תכני אקטואליה ותרבות."**

רבים מן הפונים ביקשו להשאיר את התחנה אך לערוך שינויים בתכניה: לבטל את שידורי האקטואליה, לעבות חיבורים לצבא, לנכי צה"ל, לחיילים ולכוחות הביטחון. לדעת הוועדה שינויים מרחיקי לכת באופיה של התחנה כרוכים בהתערבות משמעותית בתכניה ובסמכויות מפקד התחנה כעורך ראשי ולפיכך קיימת היתכנות נמוכה ביותר ליישומם.

ניכר כי יש הסכמה גורפת בין הדוברים שהיום לא היתה מוקמת תחנה צבאית. עיקר המחלוקת היא בין מי שמבקשים לסגור את התחנה, ולחילופין לנתק את הזיקה בין התחנה ובין צה"ל, בשל האנומליה שבעצם קיומה של תחנת רדיו צבאית, ולאור המתחים המשמעותיים שהדבר גורם למעמדו של צה"ל כצבא העם; לבין אלו שחושבים שעל אף האנומליה, גלי צה"ל הפכה במרוצת השנים למוסד תרבותי וציבורי חשוב שיש לשמר אותו, ולכל היותר ניתן להכניס בו תיקונים, על מנת להביא לצמצום האנומליה.

בנוסף, קיומה של תחנת רדיו צבאית, המיועדת לכלל הציבור, יוצרת מתח מובנה: היא מערבבת בין, צה"ל כמוסד ביטחוני א-פוליטי, המאופיין בהיררכיה ברורה, ובין מרחב תקשורתי, שמעצם טיבו ומהותו נועד לשמש זירה פתוחה לביקורת, פלורליזם ודיון ציבורי חופשי שמתקיימים בו מגוון דעות.

רבים מהדוברים הדגישו כי פעילות גלי צה"ל, ובפרט פעילותה של התחנה בשדות האקטואליה והפוליטיקה, מביאה לכדי דיון ציבורי ער ולמחלוקת ציבורית נוקבת, כעניין שבשגרה. סוגיה זו מתחדדת, מטבע הדברים, בעתות משבר או קיטוב חברתי. על אחת כמה וכמה בעת מלחמה, כאשר המתרחשות החברתית והמחלוקת הציבורית גוברת. הדבר מעורר קושי משמעותי היות וצה"ל, כגורם האמון על התחנה, נשאב בעל כורחו לזירת ההתכתשות הציבורית הסוערת. בכך, נוצרת התנגשות אל מול עקרון העל לפיו הצבא הינו גוף ממלכתי המדיר עצמו מתוך השדה הפוליטי ואינו נוטל בו חלק. רבים בציבור הישראלי, כמו גם רבים מהמציגים בפני הוועדה, מצביעים על כך, כי אין זה ראוי שצה"ל יעסוק בסוגיות אלה.

מרבית המצדדים בהמשך הפעלת גלי צה"ל במתכונתה הנוכחית, מציינים כי מטרתה העיקרית של התחנה היא שידור תכנים הנוגעים לצבא הסדיר, הקבע, המילואים וכוחות הביטחון. במסגרת שידורי התחנה, מושמעות תכניות התורמות להווי ולמורל של חיילי צה"ל, בסדיר ובמילואים, העוסקות בנושאים ייעודיים הנוגעים להם. בנוסף, ניתנת במה לפצועי צה"ל ולמשפחות השכולות, בין היתר, לתכלית החשובה של הנצחת יקיריהן.

אחדים מהמראיינים הסבירו כי לשם שידור תכנים אלו, ועל מנת שיהיה ביקוש בקרב הציבור הרחב לפעילותה של התחנה, נדרשת התחנה לעסוק גם בנושאים נוספים. כך, העיסוק בתחומי החדשות והאקטואליה מהווה מעין "פיתיון" למאזינים, ונועד בכדי למשוך יותר מאזינים לתחנה ובכך לחשוף קהל רחב יותר לתכנים הנוגעים לחיילי צה"ל ולכוחות הביטחון.

היטיב להגדיר זאת רמ"ט אכ"א, תא"ל אמיר ודמני, בסקירתו בפני הוועדה - לדבריו, התחנה עוסקת בסוגיות המשמעותיות לצה"ל, כגון קידום מעמדם של אנשי קבע וגיוס לצה"ל של אוכלוסיות ייחודיות, וכי הם מעוניינים להביא את התחנה למינימום חיכוך בנושאים השנויים במחלוקת ציבורית. לדבריו, שידורי האקטואליה בתחנה מיועדים למשוך מאזינים לתחנה.

בין הנימוקים הבולטים של המצדדים בשיטה זו:

1. **סגירת התחנה היא פגיעה בחופש הביטוי** - לשיטת האוחזים בטיעון זה, המצב הרצוי הוא, ריבוי כלי תקשורת ככל הניתן. משכך, כל סגירה של כלי תקשורת היא פגיעה בחופש הביטוי, בוודאי אם סגירת כלי התקשורת אינה מאפשרת הקמת כלי תקשורת חדש. אשר על כן יש להימנע, ככלל, מסגירת כלי תקשורת.
2. **התחנה היא נכס צאן ברזל של התרבות הישראלית** - במשך שנים היתה התחנה חממה ובית ליצירה ישראלית וליוותה את מדינת ישראל באירועי שיא ומשבר. התחנה תומכת ביצירה ישראלית, מעניקה במה ליוצרים, לאמנים וליצירות ישראליות הן בתחומי המוסיקה והן בתחומים אחרים, ובכך הפכה את עצמה למוסד תרבותי חשוב בנוף הישראלי.

3. **התחנה מסקרת את אירועי היום באופן מאוזן וממלכתי ומאפשרת דיון ציבורי מעמיק, שאינו מתאפשר בתחנות מסחריות** - ניתן למנות שני הבדלים מרכזיים בין תחנות מסחריות לתחנות ציבוריות:

א. תחנות מסחריות מושפעות מפרסום ומשכך לוקחות בחשבון שיקולים מסחריים בפרסומים שלהן. בעלי מניות או מפרסמים עשויים להשפיע, גם אם לא במישרין על אופן הסיקור בתחנה. כלי תקשורת ציבוריים הנסמכים על כספים ציבוריים תלויים פחות בכספי המפרסמים ולא קיימת מטבע הדברים התערבות של בעלי המניות בתכנים המשודרים.

ב. בשל התלות בפרסום וברייטינג התכנים פעמים רבות יותר מקטבים, יותר קיצוניים ופחות ענייניים.

לאור הבדלים אלו, ובעת בה התכנים בתקשורת מקצינים ומקטבים יש צורך בתחנה ממלכתית שתדע ליישב דיונים באופן ענייני ומעמיק כפי שעושה התחנה בהצלחה מרובה.

4. **התחנה מצליחה לפנות לקהל החיילים** - התחנה הוקמה מתוך תפקיד ומשימה מסויימים - לפנות לחיילי צה"ל. תכניות רבות בלוח השידורים עושות זאת באופן שמעלה את מורל החיילים ומביא את צרכיהם לקדמת הבמה והשיח הציבורי. כך למשל, משדרת התחנה מבסיסים בשטח, תכניות הכוללות סיפורי מורשת קרב, תכניות העוסקות בזכויות נכי צה"ל ואת "קולה של אמא". פעילותה של התחנה להעלאת המורל ולהעלאת נושאים הנוגעים לצבא ולחיילי צה"ל לסדר היום אינה יכולה להתקיים על ידי תחנות אחרות.

5. **התחנה היא המואזנת בישראל** - מבין כלל התחנות, גלי צה"ל וגלגלצ הן המואזנות בישראל וסגירתן תפגע בציבור מאזינים גדול שיימנע ממנו להמשיך ולהאזין לתחנה.

6. **תפקוד התחנה בזמן מלחמה** - בזמן מלחמת התקומה גל"צ שידרה מהשטח, הביאה את קולם של חיילי צה"ל בסדיר, בקבע ובמילואים, את קול המשפחות השכולות ופצועי צה"ל. שידורי התחנה היוו חיבור חזק בין החזית לעורף.

בחלוקה גסה, ניתן לומר שהמצדדים בשימור פעילותה של התחנה, נחלקים לשתי קבוצות מרכזיות. האחת, אלו הגורסים כי למרות שגלי צה"ל היא אנומליה, המתח בין הקצה הצבאי לקצה האקטואלי בתחנה מנוהל היטב, ולראיה התחנה הפכה לכלי תקשורת משמעותי ומואזן ביותר. לשיטתם, ראוי שלא יתבצע שינוי בפעילותה של התחנה, ולמצער לא שינוי אשר ישנה את פעילותה, אופייה ומאפייניה הייחודיים.

יתרה מכך, יש הסבורים כי פעילותה של גלי צה"ל, והאנומליה שלה, מייצגים את המקום של צה"ל בסוגיות אזרחיות נוספות. כך, נטען בפני הוועדה על ידי אנשי אקדמיה שאמנם גלי צה"ל מהווה "רגל צבאית" המעורבת בתוך החיים האזרחיים בישראל, אך צה"ל ממילא חריג גם בהיבטים נוספים במעורבות שלו בחיים האזרחיים, כך משרתות בצה"ל מורות חיילות העוסקות בפעילות חינוכית שאינה מיועדת לחיילי צה"ל, היאחזויות נח"ל עסקו בהתיישבות ועוד.

אחרים טוענים שאמנם גלי צה"ל התפתחה במרוצת השנים לכלי תקשורת חשוב ומשמעותי, בעל מאפיינים ייחודיים, אך ישנם עדיין מספר היבטים שראוי לשפר בתחנה, בין היתר לאור המתח הקיים בתחנת רדיו צבאית.

על כן, מרואיינים שונים העלו בפני הוועדה מספר הצעות וצעדים אשר יפורטו להלן. יודגש, כי בעוד חלק מההצעות הובאו על ידי מרואיינים רבים, חלקן הובאו על ידי מרואיין אחד בלבד.

1. **הפחתה של עיסוק בתכני אקטואליה** - על מנת למקסם את הערכים שגלי צה"ל מביאה לצבא דוגמת תכניות מבסיסי צה"ל, תכנים הנוגעים לחיילים, שידורים מסיומי קורסים, עידוד גיוס, עיסוק בצרכי פצועי צה"ל, וצרכי חיילי המילואים, הסדיר והקבע, יש להגדיל בהיקף ניכר תכנים אלו. מצד שני, על מנת להפחית את החיכוך בין הצבא לפוליטיקה למינימום יש להפחית את היקף השידורי האקטואליה בתחנה. המלצה זו עלתה בדו"ח ועדת זמיר.

2. **הקמת ועדה מייעצת שתפעל לצד מפקד התחנה** - כפי שפורט בהרחבה בדו"ח זמיר, אין כיום פיקוח אפקטיבי על התכנים המשודרים בגלי צה"ל. על פי סעיף 88 לחוק התאגיד, תפקידה של מועצת תאגיד השידור לפקח על התכנים האזרחיים בגלי צה"ל. אולם הוצג בפני הוועדה שפיקוח זה מתמצה בישיבה שנתית או חצי שנתית לכל היותר ללא מעורבות אפקטיבית מצד הנהלת התאגיד. אחת הסיבות לכך היא עובדת היות תאגיד השידור הציבורי המתחרה הגדול והארצי היחיד של גלי צה"ל וממילא מועצת התאגיד מצויה בניגוד עניינים מובנה. ביחס לתכנים הצבאיים, הרי שמפקד התחנה, הוא הגורם המוסמך ואין עליו פיקוח נוסף. מגבלות, ככל שישנן, נוגעות להיבטי צנזורה וביטחון מידע בלבד.

מפקדי התחנה בעבר אשר הופיעו בפני הוועדה, לרבות מפקד התחנה הנוכחי, וכן גורמים נוספים טענו כי נדרשת הקמת ועדה מייעצת. לדבריהם, מצוי כוח רב מדי בידו של מפקד התחנה ללא פיקוח, הכוונה או ביקורת אפקטיבית. על כן הוצע להקים מועצה מייעצת למפקד התחנה או מפקחת עליו.

3. **הקפדה על הפרדה בין מערכת אזרחית לצבאית** - על מנת לצמצם את החיכוך בין הצבאי לאזרחי, מוצע לבצע הפרדה מלאה בין כתבים לובשי מדים שלא יעסקו בפוליטיקה לבין כתבים אזרחיים שיוכלו לעסוק בנושאים אלו. לטענת מפקד התחנה הפרדה זו מתבצעת כבר היום כמעט לחלוטין למעט מקרים חריגים הנובעים ממחסור בכח אדם. מסקנה זו נכללה אף היא בדו"ח ועדת זמיר.

4. **עדכון קוד אתי מחייב לתחנה** - הנושא עלה גם במסגרת המלצות ועדת זמיר. מפקד התחנה, מר טל לב-רם, ציין כי התחנה פועלת היום לפי מסמך נקדי משנת 1972 ובנוסף לפי הקוד האתי שעודכן לאחרונה בשנת 2018 על ידי מפקד התחנה מר שמעון אלקבץ. מפקד התחנה הקודם התניע תהליך עדכון הקוד האתי אך הוא לא הושלם. לפי דבריו, לב-רם החל בתהליך בחינת ניסוח קוד אתי חדש, אולם הדברים טרם הבשילו לכדי ביצוע.

5. **הסדרת מעמד היועצים החיצוניים בתחנה** - בגלי צה"ל משרתים חיילי סדיר וקבע ומועסקים אזרחים עובדי צה"ל. לצד זאת, משיקולי גמישות ניהולית ותשלום שכר שהסכם קיבוצי אינו מאפשר, מעסיקה התחנה חלק מצוותי התוכן ומהצוותים הטכניים שלה כיועצים. לטענת יו"ר ארגון עובדי צה"ל, מר מאיר בן הרוש, רמת המחויבות של עובדי צה"ל לקוד האתי של התחנה ולפקודות הצבא גבוהה משל יועצים חיצוניים ולכן יש לתת עדיפות גדולה יותר לאזרחים עובדי צה"ל ככתבים וכמגישים על פני יועצים חיצוניים.

1. **אין מקום בדמוקרטיה לתחנת רדיו צבאית** - כאמור לעיל, לא קיימת באף מדינה דמוקרטית תחנת רדיו צבאית המיועדת לציבור הרחב, וכלי זה שמור למדינות לא דמוקרטיות. תפקידו של הצבא במדינה דמוקרטית אינו לבקר את נבחרי הציבור ולהביע עמדה בסוגיות המצויות במחלוקת. קיומה של תחנה צבאית המשדרת שידורי אקטואליה לציבור הרחב חותר תחת מקומו הראוי של צבא במשטר דמוקרטי.
2. **אין מקום לעירובו של צה"ל, כצבא העם, בזירה הפוליטית** - עקרון העל של צה"ל הוא שמירה על ניטרליות והעדר הבעת עמדה במחלוקות חברתיות. בכדי לשמור על מודל צבא העם הקיים בישראל, נדרשים חיילים בכל הדרגות ובכל התפקידים לחצוץ בין דעותיהם האישיות כאזרחים לביצוע משימותיהם כחיילים. צה"ל, נדרש לשמור עצמו מחוץ למחלוקות הפוליטיות ולא לנקוט בהן עמדה. מרואיינים רבים הדגישו בפני הוועדה, כי בשל העיסוק באקטואליה בתחנה, צה"ל מצטייר כמי שמעורב בסוגיות פוליטיות, ואף מביע בהן עמדה. תחנה צבאית העוסקת באקטואליה מכניסה את הצבא לפוליטיקה ואת הפוליטיקה לצבא באופן שמערער את מודל צבא העם.
3. **סטייה ממטרותיה המקוריות של התחנה והתמקדות באקטואליה** - כפי שצוין, התחנה הוקמה כדי "לשמש מכשיר ביטחון והתגוננות, אמצעי קשר יעיל ומהיר לגיוס ולאימון... מכשיר לחינוך הנוער והעם, אמצעי עזר לקליטת עולים, להנחלת הלשון, להקניית ידיעת הארץ ותולדות האומה..." קרי מטרותיה של התחנה היו לסייע בהיבטים הצבאיים הנוגעים לסדיר ולמילואים וכן למטרות חברתיות דוגמת קליטת עלייה והקניית השפה. בפועל, ברבות השנים התחנה התרחקה מייעודה המקורי וכיום נתח מרכזי מעיסוקה הוא באקטואליה ולא בתכנים לשמם הקימו את התחנה.
4. **התחנה מתחרה בשוק הפרטי באופן שאינו הוגן** - כאמור, לצד 10 תחנות ציבוריות קיימות בישראל 17 תחנות מסחריות הפועלות במסגרת אזורית. חלק מהמרואיינים, הציגו כי ישנן הטיות הגורמות לכך שהתחרות בין השידור הציבורי וגל"צ בכללו לתחנות המסחריות אינה הוגנת. הטיה ראשונה היא מגבלה הגיאוגרפית הקבועה בחוק ומוטלת על הרדיו האזורי. בנוסף, נטען כי לרדיו הציבורי יש יתרון כלכלי בשל הסבסוד שהוא מקבל מהמדינה ובשל העובדה שאינו גובה מע"מ על פרסום, דבר המעניק לו יתרון בפרסומים של גופים ציבוריים וגופים שאינם למטרות רווח.
5. **התחנה פוגעת ומחלישה את חיילי צה"ל** - כאמור, קיומה של תחנה צבאית טומן בחובו מתח מובנה בין תפקידו של הצבא וההיררכיה הצבאית הנהוגה בו לבין חופש העיתונות. לעמדת חלק מהמרואיינים, חופש העיתונות הוא אבן יסוד בחברה דמוקרטית וכך גם ביקורת על השלטון, הממשלה והצבא. ואולם, כאשר נשמעת ביקורת מכלי תקשורת צבאי, הנושא את שם הצבא, ביחס לפעילות הצבא או חייליו יש בכך פגיעה במורל החיילים ואף ערעור על לגיטימיות הפעילות שלהם, על ידי גוף צבאי.
6. **האויב מפרש את שידורי התחנה כעמדת צה"ל** - מרואיינים העוסקים בתקשורת וברשתות החברתיות בערבית ציינו, כי בקרב הציבור הערבי מחוץ למדינה, גלי צה"ל נתפסת כמייצגת הרשמית של צה"ל, מעין מקבילה של דובר צה"ל. חלק מהאמירות שמשודרות על ידי

התחנה מצוטטות כאמירות של צה"ל, ומפורסמות בתחנות וברשתות ערביות כעמדה הרשמית של הצבא כנגד הממשלה.

7. **התחנה מוטה לטובת צד פוליטי מסויים** - חלק מהמופיעים בפני הוועדה טענו כי התחנה מוטה פוליטית ואינה מאוזנת דיה. גורם מתוך התחנה העריך שכ-65% מאנשי התחנה מזוהים עם עמדות שמאל ואילו 35% מזוהים עם עמדות ימין. לטענתו בעבר ההטיה היתה גדולה יותר.

8. **התחנה עולה כסף רב למערכת הביטחון על חשבון הוצאות ביטחון** - תקציב התחנה נאמד על פי פרסומים בתקשורת בכ-50 מיליון שקלים, אותם יש להקצות לצרכי הצבא המבצעיים על פני שידורי רדיו.

9. **תפקוד התחנה בזמן מלחמת התקומה** - בין המופיעים בפני הוועדה גם נציג משפחות שכולות שציין כי הוא מייצג 40 משפחות שכולות בדבריו. לטענתו שידורי התחנה מטילים מורך בלבב העם ובהם כמשפחות שכולות, הוסיף על כך כי למעט בתכנית אחת, קולם לא נשמע כלל בתחנה, בוודאי לעומת משפחות שכולות המייצגות קול אחר, אנטי ממשלתי.

הערות ציבור

כחלק מעבודת הוועדה ומתוך רצון לשקול ולבחון את כלל השיקולים והטיעונים הנוגעים לפעילותה של התחנה, ולתת ביטוי להלכי הרוח המגוונים בציבור בדבר פעילות גלי צה"ל, פרסמה הוועדה, קול קורא לציבור להביע את עמדתו בדבר פעילות גלי צה"ל, התכנים שראוי שישמעו בתחנה צבאית והשפעת פעילות גלי צה"ל על ענף הרדיו בכללותו (רצ"ב נספח ג': נוסח הקול הקורא).

הוועדה קיבלה מעל 5,000 התייחסויות ומענים לקול הקורא, ומודה לכלל המגיבים. על פניו ניכר שחלק מהמענים נשלחו באמצעות דוא"ל אוטומטי והופקו על ידי מערכות לשליחת מיילים, כן נשלחו מענים רבים שחזרו על עצמם מטעם ארגונים שיצרו נוסח מענה גנרי ואחיד לקול הקורא (להלן: פניות חזרתיות).

להלן בתמצית, פילוח ההתייחסויות שהתקבלו לקול הקורא ועיקריהם. יודגש, כי עיקרי הדברים מובאים במרוכז ובמקובץ, מבלי שהוועדה דנה, בחלק זה, בנכונות ומהימנות הטענות השונות.

בכ-3,000 התייחסויות שמקורן בפניות חזרתיות נטען כי יש לסגור את התחנה מכמה טעמים: טענה כי התחנה פוגעת במורל החיילים והציבור; התחנה חרגה מהיעוד הצבאי שלה הן בתוכן המושמע בתחנה והן בקהל היעד אליו היא מכוונת; התחנה מהווה נטל כלכלי על מערכת הביטחון; התחנה מהווה גוף בעל עמדה פוליטית מובהקת כפי שאסור שיקרה בצבא.

מנגד, התקבלו כ-1,700 התייחסויות חזרתיות אשר צוין בהן כי נדרש שלא לפגוע בתחנה משלל טעמים: סגירת התחנה תהווה פגיעה בדמוקרטיה ובחופש הביטוי; התחנה מהווה בית לתרבות ישראלית; התחנה מקפידה על שיח מקצועי, מאוזן ומגוון; התחנה מהווה כלי חשוב לביקורת על השלטון ולהגבלת כוחו. בנוסף לכך נטען, כי התחנה כמעט עצמאית מבחינה תקציבית וכי 90% מתקציבה מגיע מהכנסות עצמיות. כמו כן, שהחיילים המשרתים בה אינם בעלי פרופיל קרבי ואינם באים על חשבון המערך הלוחם. עוד נטען, כי היא מהווה גשר בין החיילים לאזרחי ישראל ושנתוני ההאזנה הגבוהים מלמדים על אמון ציבורי גבוה ועל ביקוש לתכנים המשודרים.

בנוסף, התקבלו עשרות פניות מלוחמים ומפקדים במילואים אשר הציגו חוויות אישיות שלהם, וציינו כי לתפיסתם התחנה מהווה גורם מחליש הפוגע במורל החיילים בעת לחימה. לשם המחשה, מצורפת פניה לדוגמה:

"בתור חייל מילואים עם כמה מאות ימי מילואים מתחילת המלחמה הנוכחית, אני לא יכול שלא להרגיש בהחלשה המוקרנת לכל עבר מגופים תקשורת מסויימים בישראל, ובפרט גלי צה"ל. בין אם היא מכוונת ובין אם לא, מדובר באסון ברמה לאומית - לא פחות.

במסגרת ההתייעצות שהוכרזה על פעילות גל"צ, להלן עמדתי.

בזמן שחיילי צה"ל נלחמים בחזית, גלי צה"ל מעניקה במה לדוברים קיצוניים ולמסרים שפוגעים במורל הלאומי.

תחנה צבאית אינה יכולה להיות זירה פוליטית, בטח לא במימון כספי הביטחון.

על כן, אני סבור כי יש לסגור את התחנה לאלתר.

אני מאמין שוועדתכם תדע לפעול בהתאם לטובת החיילים והציבור."

מן העבר השני, התקבלה פנייה אחת מאיש מילואים שלדבריו התחנה משמשת כפה לאנשי המילואים ולצרכיהם. בין היתר, נטען בפניה כי:

"אני כותב לכם כי לדעתי גלי צה"ל משמשת כפה למילואימניקים ולמילואימניות.

בכל תוכנית של גלי צה"ל מקפידים לראיין מילואימניקים, ומילואימניות. גם חיילי סדיר מקבלים מקום למשל אמיר איבגי מראיין אותם (ולא רק הוא) או ירון וילנסקי שכבר יותר משנה כל יום מראיין חייל או חיילת פצועים ומביא את סיפורם המרתק מהמלחמה... נוסיף לכך בחלק מהתוכניות של גלי צה"ל מפרסמים ומרימים לעסקים של מילואימניקים.."

כמו כן, התקבלו מאות התייחסויות מהציבור הרחב, חלקן מאנשי אקדמיה ותקשורת, וחלקן מאנשים מן השורה, אשר העלו ביקורת בדבר פעילותה של התחנה. התייחסות מרחיבה למרבית הטיעונים תובא ביתר פירוט בפרק הדיון וההמלצות.

בחלק זה ייסקר רק פילוח המענים לקול הקורא (למען הסדר הטוב, יצויין כי במרבית המקרים פניה אחת לוועדה כללה מספר נימוקים):

- ❖ ב-92 פניות נטען כי אין מקום לערב את הצבא בפוליטיקה ובאקטואליה.
- ❖ ב-80 פניות נטען כי פעילות גלי צה"ל כפי שהיא מתבצעת כיום מחלישה את רוח החיילים והעם.
- ❖ ב-46 פניות נטען כי אין צורך לממן תחנת רדיו מכספי ציבור שכן יש מגוון רחב מספיק בתחנות המסחריות ובתאגיד השידור הציבורי.
- ❖ ב-10 פניות נטען ללא נימוק שיש לסגור את גלי צה"ל.
- ❖ ב-11 פניות נטען שהתחנה פועלת באופן אנטי ישראלי.
- ❖ ב-14 פניות נטען כי התחנה גורמת נזק לצבא ולחיילי צה"ל.
- ❖ ב-44 פניות, לרבות "פורום הארגונים למען המשפחה" נטען כי התחנה מעדיפה ומבכרת צד פוליטי אחד במובהק. יודגש, כי בחלק מהפניות נטען כי ההעדפה היא לצד השמאלי במפה הפוליטית, בעוד שבחלקן נטען שזהו צד "פרוגרסיבי". כן התקבל מחקר מטעם עמותת "רגבים" המנתח את שידורי, מגישי וכתבי התחנה וכן מרואיינים בתחום הביטחון לפי הטייה פוליטית.
- ❖ ב-22 פניות נטען כי אין מקום בדמוקרטיה לתחנת רדיו צבאית.

- ❖ ב-21 פניות, לרבות שני ארגונים: "התנועה הליברלית החדשה" ו"חוג הפרופסורים לחוסן לאומי", נטען כי גלי צה"ל מתחרה באופן שאינו הוגן עם הרדיו הפרטי.
 - ❖ "התנועה הליברלית החדשה" ו"חוג הפרופסורים לחוסן לאומי" ציינו שגלי צה"ל הפכה לביה"ס המרכזי לתקשורת בישראל מצב שיוצר מונוליטיות בשוק התקשורת הישראלי כולו.
 - ❖ ב-25 פניות נטען כי בציבור הערבי בישראל ומחוצה לה, מפרשים את פעילות גלי צה"ל כמעין דובר צה"ל המדברר מסרים רשמיים של הצבא גם כאשר מדובר בביקורת על הדרג המדיני.
 - ❖ בפנייה אחת נטען להיעדר פיקוח מספק על שידורי התחנה.
- באשר לפעולות מעשיות שיש לנקוט, ההערות נעו במנעד שבין סגירה של התחנה או הפרטתה, ובין הותרת מבנה התחנה, תוך שינוי התכנים כך שלא תשודר אקטואליה או שישודרו רק תכנים שירוממו את רוח החיילים והעם.
- מאידך, התקבלו פניות הקוראות לשמר את פעילותה של גלי צה"ל, ואשר הצביעו על חשיבותה של התחנה:
- ❖ ב-20 פניות, לרבות ארגון "זולת" וארגון "ניצבים למען הדמוקרטיה", נטען שיש צורך ברדיו ציבורי שאינו מושפע משיקולים מסחריים.
 - ❖ ב-19 פניות הובעה עמדה שהתחנה משדרת באופן מאוזן ואיכותי.
 - ❖ ב-12 פניות לרבות ארגון "ניצבים למען הדמוקרטיה" נטען שסגירת התחנה תהיה פגיעה משמעותית בחופש הביטוי.
 - ❖ "ניצבים למען הדמוקרטיה" ופונה נוסף אחד טענו שגלי צה"ל היא התחנה המואזנת ביותר בישראל.
 - ❖ ב-8 פניות הובעה עמדה שגלי צה"ל מכשירה עיתונאים איכותיים שעובדים לאחר מכן בכל כלי התקשורת ועושים עבודה עיתונאית טובה.
 - ❖ ב-14 פניות נטען שתחנת גלי צה"ל תורמת ומעשירה בתוכניותיה ובפעולותיה את היצירה התרבותית בישראל.
 - ❖ ב-9 פניות נטען שהתחנה מספקת תוכן שיש לו ביקוש בקרב חיילי צה"ל.

ממצאי סקר

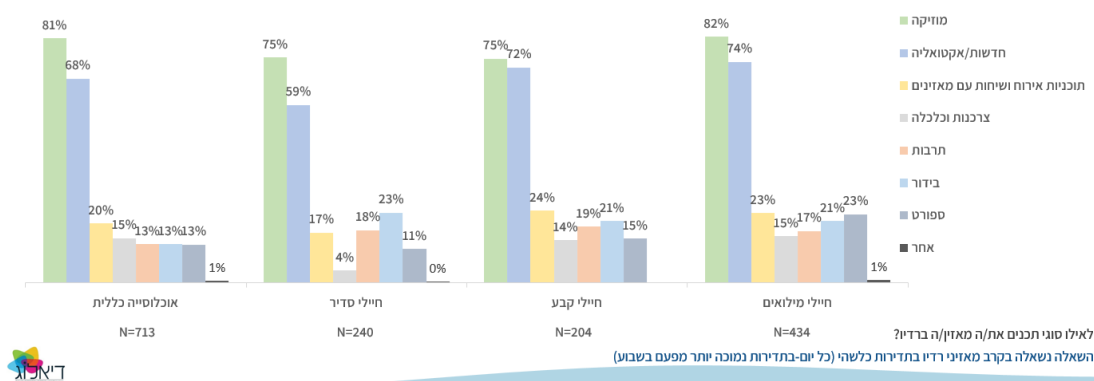
במסגרת הסקר ביקשה הוועדה לבדוק מהם הרגלי ההאזנה בענף הרדיו ומהם הרגלי ההאזנה של הציבור הכללי ושל חיילי הסדיר, הקבע והמילואים ביחס לגלי צה"ל ולגלגלצ. הסקר נערך בין התאריכים 28.8.25-9.9.25, באמצעות מדגם אינטרנטי, בקרב 1,668 משיבים (813 מהם מהאוכלוסייה הכללית, מתוכם 138 חיילים אשר נכנסו גם למדגם החיילים, סה"כ 993 חיילי צה"ל), טעות הדגימה עומדת על $\pm 3.4\%$.

מהסקר עולה שכמחצית מהאוכלוסייה בישראל מאזינה לרדיו כל יום או כמעט כל יום, בעוד כרבע מהאוכלוסייה לא מאזינה כלל או מאזינה בתדירות נמוכה מפעם בשבוע. בקרב חיילי הסדיר, כרבע מהם מאזינים כל יום או כמעט כל יום לעומת 39% שאינם מאזינים כלל או מאזינים בתדירות נמוכה מפעם בשבוע.

בין 93%-85% מציבור מאזיני הרדיו, מאזינים בזמני נסיעה ברכב, כאשר התוכן המועדף על המאזינים הוא תכני מוסיקה, להם מאזינים 82% מהאוכלוסייה הכללית, 75% מחיילי הקבע והסדיר ו-81% מחיילי המילואים. התוכן השני בסדר העדיפות בקרב מאזיני הרדיו, הוא אקטואליה לה מאזינים 74% מחיילי המילואים, 72% מחיילי הקבע, 68% מהאוכלוסייה הכללית ו-59% מחיילי הסדיר. נתון זה מושפע מימי המלחמה בה ציינו 40% מאנשי המילואים כי הם מאזינים יותר לרדיו, 42% מחיילי הקבע, 32% מחיילי הסדיר ו-31% מהאוכלוסייה הכללית. הנתונים בפסקה זו מתייחסים לציבור מאזיני הרדיו בלבד.

סוגי תכני האזנה

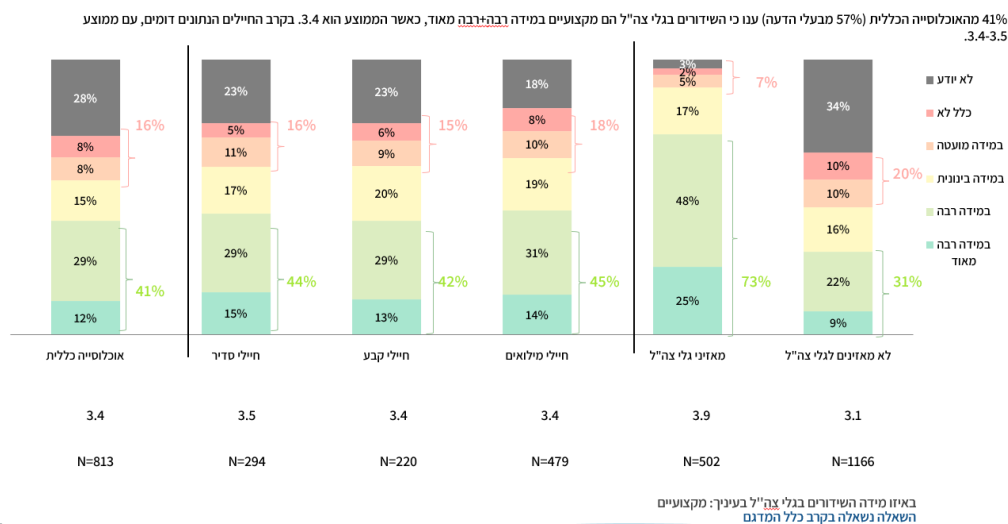
המראיינים מאזינים בממוצע ל-2.2 סוגי תכנים שונים, כאשר הסוגים הכי פופולריים הם מוזיקה (81% באוכלוסייה הכללית) וחדשות/אקטואליה (68%). חיילי הסדיר מאזינים פחות לתוכניות צרכנות וכלכלה לעומת האוכלוסייה הכללית (4% לעומת 15%), ולתוכניות חדשות/אקטואליה (59% לעומת 68%). לעומת זאת, הם מאזינים יותר לתוכניות בידור מאוכלוסייה הכללית (23% לעומת 13%). חיילי המילואים מאזינים יותר לתוכניות ספורט לעומת האוכלוסייה הכללית (23% לעומת 13%).

התחנה המועדפת על ציבור מאזיני הרדיו היא גלגלצ כאשר 29% מחיילי המילואים ציינו אותה כתחנה המועדפת עליהם, 35% מחיילי הקבע, 31% מחיילי הסדיר ו-23% האוכלוסייה הכללית. גלי צה"ל שניה בסדר עדיפויות ההאזנה, אולם בפער גדול מגלגלצ ובפער נמוך יחסית מיתר תחנות הרדיו כאשר 10% מחיילי המילואים ציינו את גלי צה"ל כתחנה המועדפת עליהם, 6% מחיילי הקבע, 11% מחיילי הסדיר ו-9% מהאוכלוסייה הכללית.

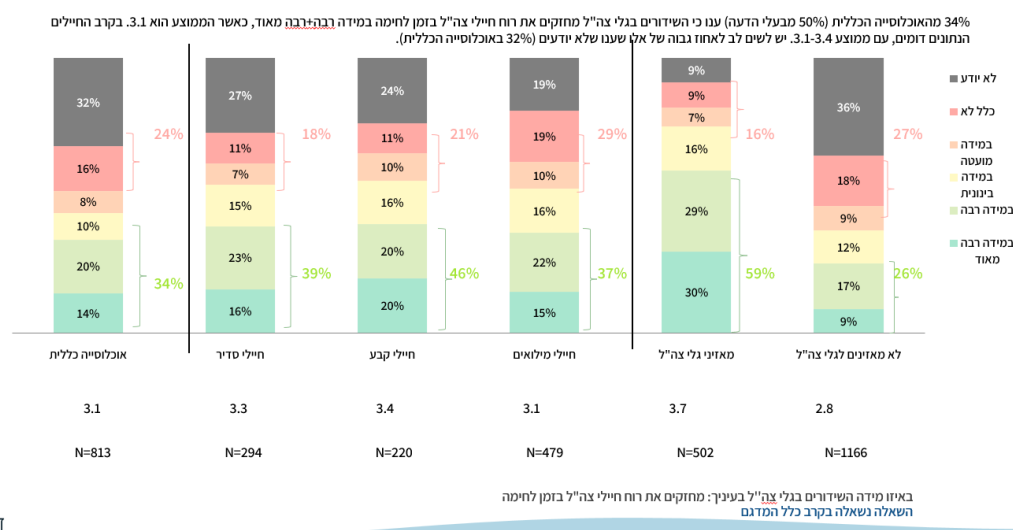
בסדרת שאלות נבדקו מאפייני השידורים הבאים: מקצועיות, אמינות, מידת העניין, ייצוג מגוון דעות, חיזוק רוח החיילים בזמן מלחמה ועידוד שירות קרבי. ביחס לרמת מקצועיות שידורי התחנה 41% מהאוכלוסייה הכללית חושבת שהשידורים מקצועיים או מקצועיים מאוד לעומת 16% החושבים שהשידורים אינם מקצועיים כלל או מקצועיים במידה מועטה.

מאפייני השידורים בגלי צה"ל – המאפיין שנבדק "מקצועיות"

ביחס למאפיין מידת העניין בשידורי התחנה, ניתן לראות שבכל חתכי האוכלוסייה, למעט אלו שאינם מאזינים לגלי צה"ל, יותר נשאלים השיבו שהשידורים מחזקים את חיילי צה"ל בזמן לחימה במידה רבה או רבה מאוד מאשר אלו שהשיבו כי הם אינם מחזקים כלל או מחזקים במידה מועטה.

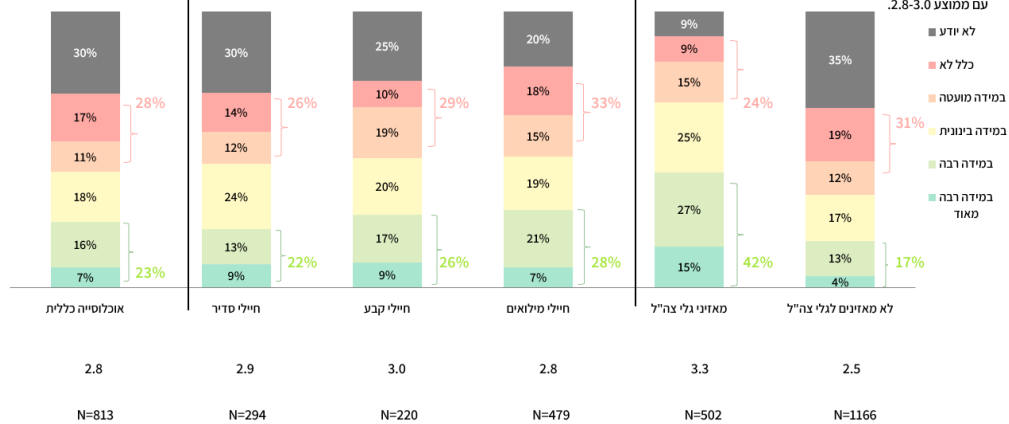
מאפייני השידורים בגלי צה"ל – המאפיין שנבדק "מחזקים את רוח חיילי צה"ל בזמן לחימה"

ביחס למאפיין "ייצוג מגוון דעות" ציינו 23% מהאוכלוסייה הכללית שהתחנה מייצגת מגוון דעות במידה רבה או רבה מאוד לעומת 28% שצינו כי התחנה עושה זאת במידה מועטה או לא עושה זאת כלל.

מאפייני השידורים בגלי צה"ל – המאפיין שנבדק "מייצגים מגוון דעות"

23% מהאוכלוסייה הכללית (32% מבעלי הדעה) ענו כי השידורים בגלי צה"ל מייצגים מגוון דעות במידה רבה מאוד, ו-28% ענו כי הם מייצגים מגוון דעות במידה מועטה או כלל לא, כאשר הממוצע הוא 2.8. בקרב החיילים הנחונים דומים, עם ממוצע 2.8-3.0. יש לשים לב לאחוז גבוה של אלו שענו שלא יודעים (30% באוכלוסייה הכללית). בקרב החיילים הנחונים דומים, עם ממוצע 2.8-3.0.

באיוז מידה השידורים בגלי צה"ל בעיניך: מייצגים מגוון דעות
השאלה נשאלה בקרב כלל המדגם

ניתוח החלופות העומדות בפני הוועדה

בבואה לבחון את החלופות השונות, בחנה הוועדה את ישימותן, בשים לב למסגרת הנורמטיבית הקיימת, המעטפת הארגונית והתקציבית, ישימות השינויים, לרבות ההליכים הנדרשים לעיגון החלופות.

מתוך כלל החומרים שעמדו בפני הוועדה, המרואיינים שהופיעו בפני הוועדה ואלפי פניות הציבור שהתקבלו, עולה קושי מהותי לקיים תחנת רדיו המשדרת אקטואליה חופשית במסגרת צבאית. נוסף על היות הצבא מערכת היררכית הכפופה לפקודות ולנהלים צבאיים, הוא נדרש להימצא בקונצנזוס לאומי. לעומתו חופש העיתונות מצריך יצירתיות, ביקורתיות, חופש דעה ומוכנות לאתגר את המערכות. נוסף על כך, שיח ציבורי בנושאים אקטואליים בימינו מתאפיין בקוטביות ובמחלוקות ציבוריות עזות. זה"ל כצבא העם לעומת זאת, נדרש לשקף קונצנזוס לאומי. המשרתים בצבא נדרשים להשאיר את דעותיהם הפוליטיות מחוץ למסגרת הצבאית. חיבור בין צבא העם לבין המחלוקות הפוליטיות הוא בגדר סתירה שלא ניתן ליישב. מתוך נקודת מבט זו, בחנה הוועדה את כלל החלופות העומדות בפניה.

בבואה לבחון את כלל אפשרויות הפעולה, הסתייעה הוועדה בעבודתן של הוועדות הקודמות שעסקו בפעילותה של התחנה, נסקרו הדו"חות הקודמים ונשקלו כלל החלופות אשר הוצעו במסגרתן, בשים לב למסקנות ולהמלצות.

אפשרויות הפעולה נפרסות על פני שני צירים ועוסקות בעיקרן בשתי סוגיות מהותיות:

א. גלי זה"ל כתחנה צבאית:

1. הוצאת גלי זה"ל ממסגרת הצבא למסגרת ממשלתית אחרת.
2. הפרטת התחנה.
3. סגירת התחנה.

ב. צמצום האנומליה:

1. הגברת הליווי והפיקוח.
2. התמקדות בשידורים לחיילים וכוחות הביטחון.
3. ביטול שידורי האקטואליה.

א. לשאלת גלי זה"ל כתחנה צבאית, קיימות שלוש חלופות עיקריות:

1. **הוצאת התחנה מהצבא לגוף ממשלתי אחר** - חלופה זו כוללת שלוש תת-חלופות (אף הן הובאו בקצרה בדו"ח אשל). היתרון הבולט של תת-חלופה זו, הוא היכולת לשמר חלק מהמאפיינים של התחנה כתחנת שידור ציבורי, לצד פתרון האנומליה שקיימת כיום בגוף שידורים צבאי. החסרון שלה, הוא שגוף ממשלתי אחר עשוי לאבד את הערכים המוספיים שבתחנה צבאית. במסגרת חלופה זו בחנו ועדות קודמות את האפשרות להעביר את שידורי התחנה למשרד הביטחון, לתאגיד השידור הציבורי או להקים תאגיד ציבורי חדש. שלוש האפשרויות הללו מעלות קשיים משמעותיים.

i. **העברת התחנה למשרד הביטחון** - נושא זה נבחן לעומקו בעבר לאור רצונו של שר הביטחון דאז ליברמן לפעול כאמור. היועץ המשפטי לממשלה דאז, מנדלבליט קבע כי: "ההסדרים הדרושים לשם הבטחת שמירה על עצמאותה המקצועית של

התחנה, לרבות עצמאותה התקציבית, מחייבים עיגון בחקיקה ראשית. זאת, לנוכח העברתה של התחנה לאחריות ישירה של משרד הביטחון, והגברת החשש הנובע מכך לאפשרות של ניסיון להתערבות בתכניה".⁹ לעמדת הוועדה, ספק אם ההצעה רלוונטית, בין היתר, משום שמשרד הביטחון אינו מתמחה בהפעלת כלי תקשורת ואין לו כל יתרון יחסי בהיבט זה.

ii. **העברת התחנה לתאגיד השידור הציבורי** - כפי שתואר בדו"ח אשל: 'החלופה מתמקדת בסגירת היחידה הצבאית והעברת התדרים, הידע והנכסים לאחריות תאגיד השידור הציבורי כאן'. במהלך עבודתה של ועדת אשל, נמסרה עמדת תאגיד השידור הציבורי לפיה אין מקום לתחנת אקטואליה נוספת, במקביל לפעילותה של כאן ב'. לעמדת הוועדה, אכן אין הצדקה לפעילות של שתי תחנות אקטואליה ציבוריות, בפרט אם שתיהן מופעלות על ידי אותו גורם.

iii. **הקמת תאגיד שידור חדש, נוסף** - תת חלופה זו נסקרה בקצרה בדו"ח אשל. תת חלופה מעלה קשיים דומים לאלו שפורטו בתת חלופה א' לרבות חקיקה ייעודית. ועדת אשל ציינה כי: 'לאור קיומו של תאגיד סטטוטורי המאגד את השידור הציבורי הישראלי, הקמת תאגיד סטטוטורי נוסף לאותה מטרה עבור תחנת רדיו אחת אינו בא בחשבון והוא תיאורטי בלבד'. הוועדה מצטרפת לעמדת ועדת אשל בסוגיה זו.

לאור כלל הנימוקים, נראה כי התועלות בהעברת התחנה לגורם ממשלתי או ציבורי אחר מוגבלות מאוד, החסרונות עולים על היתרונות וההיתכנות למהלך כזה נמוכה ביותר.

2. **הפרטת התחנה** - חלופה זו תבקש להפסיק את פעילות התחנה כתחנה צבאית אך להימנע מסגירת כלי תקשורת קיים. כפי שצוין בדו"ח אשל, במקרה של הפרטת התחנה, חיילי צה"ל לא יוכלו להמשיך לשרת בתחנה וכן שמה "גלי צה"ל" לא יוכל לשמש תחנה פרטית.

היתרון בחלופה זו, הוא חיזוק חלקו של השוק הפרטי בענף הרדיו ועידוד תחרות הוגנת בענף. ככל שחלופה זו היתה משמרת את התחנה כעסק חי, תוך שימור צביונה וייחודה של התחנה, היה מדובר בחלופה ראויה. אולם כפי שצוין בדו"ח אשל, הפרטת התחנה היא למעשה 'סגירת התחנה ומכירת התדר, שהוא הנכס העיקרי בר ההפרטה, לפלטפורמת שידור רדיו כלל ארצית פרטית'.

למען שלמות התמונה יצויין שוועדת אשל העלתה קשיים ביחס לחלופה זו, בין היתר, מתחום מניעת הריכוזיות. אולם, חוק הרשות השניה וחוק התקשורת (בזק ושידורים) התשפ"ב-1982, כוללים בתוכם כבר היום, הגבלות בתחום הריכוזיות שעשויות להקל בהקשר זה.

על פי חוק הרשות השנייה, אין כיום אפשרות להקמתן של תחנות רדיו ארציות מסחריות. לפיכך, משמעותה של המלצה על הפרטה, כוללת למעשה גם המלצה לתיקון חקיקה שיאפשר תחנות רדיו ארציות מסחריות, שינוי שישפיע על ענף הרדיו בישראל בכללותו.

⁹ סיכום דיון בנושא "העברת תחנת גלי צה"ל למשרד הביטחון, ד"ר אביחי מנדלבליט, 25.3.2018.

במסגרת שינוי כזה יש לבחון האם ניתן לקיים תחנת רדיו ארצית מסחרית אחת או יותר, האם יש להקים תחנות ארציות מסחריות נוספות, האם ניתן להקצות תדרים למטרה זו, האם השוק יפתח לכל דורש או רק לתחנות האזוריות. שאלות אלה ואחרות צריכות להיות נידונות ע"י משרד התקשורת שהנושא מצוי על שולחנו ונראה שהדבר חורג ממנדט הוועדה. בנוסף, וכפי שיצויין להלן, גם במקרה שתיבחר חלופת סגירת התחנה, התדרים המוקצים לה יוחזרו למשרד התקשורת, שיוכל להקצותם.

לעמדת הוועדה, על אף היתרונות הגלומים בחלופה זו, ההיתכנות המעשית למימושה לא גבוהה. כמו כן, כפי שצויין, מדובר הלכה למעשה בסגירת התחנה ופתיחתה מחדש כישות ארגונית ומשפטית שונה.

3. **סגירת התחנה** - לעמדת התומכים בחלופה זו, הנזק מתפיסתו של הצבא כמעורב בזירה הפוליטית, עולה על התועלת משידורי התחנה, ובשל כך יש להפסיק את פעילותה של התחנה.

בחלופה זו, תדרי התחנה יושבו למשרד התקשורת שיוכל להקצותם בהתאם לחוק ולשיקול דעתו, כולל אפשרות לתיקון החוק כך שיאפשר תחנת רדיו ארצית מסחרית.

הרמטכ"ל לשעבר רא"ל (במיל') אביב כוכבי התייחס לקשיים בפעילותה של התחנה, ודבריו הובאו בדו"ח זמיר: *"לתחנה אין כיום זכות קיום ויש לסגור אותה, על אף הרגישות שבסגירת כלי תקשורת בעת הנכחות. קיומה של תחנה צבאית הוא זר במדינה דמוקרטית ואינו מתקבל על הדעת בימינו. עיסוק של חיילים באקטואליה מהווה אנטיתזה לרצון הצבא לשמר עצמו כגוף ממלכתי. לחילופין, ניתן לעמדתו להפוך את התחנה לתחנת רדיו לשעת חירום, להפריט אותה או למנוע ממנה מלעסוק באקטואליה אלא בתכנים של חינוך, תרבות וידע כללי, גם אם קהל המאזינים יקטן."*

מרואיינים רבים סבורים, כי העיסוק של גלי צה"ל באקטואליה ובחדשות, וכתוצאה מכך כריכתו של צה"ל במחלוקות הפוליטיות, יוצרים קשיים רבים ומהותיים. חיילים מוצאים עצמם לא פעם בתחושות קשות כאשר חלק מהתכנים המובאים בתחנה אינם מייצגים אותם, ובמקרים רבים אף מותחים ביקורת על פעילותם של צה"ל וחייליו. לא רק ציבור החיילים, גם רבים בציבור הכללי, לרבות משפחות שכולות ונכי צה"ל, מתקשים לעכל את האנומליה לפיה תחנה צבאית נותנת במה לאמירות שנויות במחלוקת.

הקושי בחלופה זו הוא בסגירת כלי תקשורת פעיל. תקשורת חופשית היא נשמת אפה של הדמוקרטיה ומקומה הטבעי הוא במרחב חופשי וליברלי ולא במערכת היררכית צבאית הנדרשת להימצא בקונצנזוס רחב. אין חולק כי "הזכות לחופש ביטוי נתפסת כאבן-יסוד בהתנהלותה של חברה חופשית ודמוקרטית, התלויה בזרימה חופשית של דעות, השקפות, אמירות פוליטיות ואידיאולוגיות חברתיות. בבסיסה של הזכות עומדת האפשרות לקבל מידע אשר היא חיונית לגיבוש עמדה במשטר דמוקרטי ולהתמודדות עם אמת ושקר. לפיכך, חופש הביטוי אינו כולל רק את הזכות להשמיע אלא גם את הזכות לשמוע."¹⁰

¹⁰ מאיר לוין, הדרכים המשפטיות האפשריות למימוש החלטה לסגירת גלי צה"ל.

בשל כך, בין היתר, התייחסה הוועדה בכובד ראש למשמעויות החלופה של סגירת כלי תקשורת.

בשים לב לקיומן של 17 תחנות רדיו אזוריות ובשים לב לקיומו של תאגיד השידור הציבורי המשדר באמצעות 8 תחנות בפריסה ארצית, סגירת גלי צה"ל אינה עולה כדי פגיעה משמעותית בחופש הביטוי. כפי שנכתב בחוות הדעת של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט כלכלי) מאיר לוי:

"אף אם הזכות לחופש ביטוי מקימה חובה למדינה לקיים שידור ציבורי, ואיננו קובעים בעניין זה מסמרות, לטעמנו, הטענה כי מכוח אותה זכות קמה למדינה חובה לקיים בהכרח שתי תחנות רדיו המשדרות שידורי אקטואליה בפריסה ארצית אינה פשוטה כלל. במילים אחרות, לגישתנו קיים ספק ניכר כי הזכות לחופש ביטוי כוללת בתוכה קיומן של שתי תחנות רדיו כאמור. לפיכך, אף אם המצב הקיים בו משדרות שתי תחנות אקטואליה ארציות מממש באופן טוב יותר את חופש הביטוי, וכתוצאה מכך, יש בסגירת התחנה משום צמצום של זירות ביטוי, בנסיבות בהן קיים שידור ציבורי מרכזי ויציב בדמות תאגיד השידור הציבורי, טענה לפיה סגירתה של גלי צה"ל מהווה פגיעה העולה כדי פגיעה בזכות החוקתית לחופש הביטוי המחייבת הסמכה מפורשת בחקיקה ראשית אינה מובנת מאליה."¹¹

כפי שצוין בחוות הדעת האמורה, סוגיית הפרוצדורה הנדרשת למימוש חלופה זו של סגירת התחנה, נבחנה על ידי הייעוץ המשפטי לממשלה, ונקבע כי ניתן יהיה להסתפק, לעניין זה, בהחלטת ממשלה, מבלי שמחויב תיקון חקיקה.

ב. לעניין צמצום האנומליה, קיימות שלוש חלופות

להלן שלוש אפשרויות לצמצום האנומליה, תוך שהתחנה ממשיכה לפעול כתחנה צבאית.

1. **מינוי מועצה מפקחת או מייעצת למפקד התחנה** - כיום, לפי סעיף 88 לחוק התאגיד, הפיקוח על התכנים הלא צבאיים נעשה באמצעות מועצת התאגיד: "למועצה יהיו, לגבי גלי צה"ל, בכל הנוגע לתכניותיו שאינן תכניות צבאיות, אותן הסמכויות שיש לה לגבי שידורי תאגיד השידור הישראלי, והיא תמלא לגבי תכניות כאמור את אותם התפקידים." מרואיינים רבים מתחום התקשורת ומפקדי התחנה לאורך השנים, שהופיעו בפני הוועדה ציינו כי הפיקוח מתבצע באופן מוגבל ביותר באמצעות התערבות מצומצמת של מועצת התאגיד בקביעת לוח השידורים של התחנה. הקושי הטמון בחלופה זו נובע מכך שמועצת התאגיד אמונה על תחנות רדיו המתחרות בגלי צה"ל, ומכך זה היא מצויה בחשש לניגוד עניינים. התומכים בהצעה זו, סבורים שהתקנת כללים לפיקוח מעמיק יותר של מועצת התאגיד לא יועילו. ככל שמעוניינים בפיקוח הדוק יותר, נדרש לפתור את ניגוד העניינים בו מצוי התאגיד, באמצעות העברת הפיקוח לוועדה רלוונטית שתהיה בלתי תלויה.

¹¹ שם.

הקמת ועדה מייעצת או מפקחת למפקד התחנה עלתה כצורך גם על ידי ראשי הצבא וגם על ידי מפקדי התחנה לדורותיהם, וכך הומלץ בדו"ח זמיר. כזכור, הוראת הפיקוד העליון מסדירה את מעמדו של מפקד גלי צה"ל: "מפקד התחנה כפוף לקצין החינוך והנוער הראשי, אולם בעניינים עיתונאיים-מקצועיים, שבהם הוא עוסק בתפקידו כעורך הראשי של התחנה, הוא לא יהיה נתון למרות מפקדיו ויעמדו לנגד עיניו השיקולים המקצועיים העיתונאיים". מעמדו של מפקד התחנה מעניק לו אוטונומיה מקצועית ועיתונאית, ללא כל פיקוח, והופך אותו לגורם המרכזי בידיו כח רב מדי. הדבר בא לידי ביטוי בעמדות שהובעו בפניה הוועדה, הן מטעם אנשי אקדמיה, גורמי צה"ל ומפקדי התחנה לדורותיהם.

אלא, שלעמדת הוועדה, יתרונותיה של ועדה מייעצת שתפעל במקביל למפקד התחנה ותייעץ לו, מוטלים בספק. ראשית, ועדות כאלו קיימות הן בתאגיד השידור הציבורי והן ברשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו, וכפי שצוין על ידי דוברים רבים שהופיעו בפני הוועדה, פעילותן ויעילותן מוגבלות, בוודאי בכל הקשור להשפעה על איזון התכנים.

יתרה מכך, ועדה כזו עשויה למצוא את עצמה עסוקה ביצירת איזון מלאכותי, ובכך להפוך דווקא לגורם הפוגע בחופש הביטוי ובריבוי הדעות בתחנה. לחילופין, ועדה כזו לא תצליח לאיין את המתח בין עיסוק באקטואליה לממלכתיות הצבא.

מובן מאליו, שמונחים כגון גיוון ואיזון, הם מונחים סובייקטיביים הנתונים לפרשנות ומשכך מועצה מייעצת ומפקחת ככל שתהיה, תמיד תהיה חשופה לביקורת ציבורית על האיזונים שהיא מתווה.

יתר על כן, הקמתה של ועדה אזורית שתפקח על יחידה צבאית, תגביר את האנומליה הקיימת בגלי צה"ל. יחידה צבאית כפופה לפיקוד צבאי ולא לגוף אזרחי.

2. קביעת קריטריונים לבניית לוח השידורים בתחנה, ולאיוון בין תכני האקטואליה ליתר התכנים - כאמור לעיל, תזה מרכזית שהוצגה בפני הוועדה, בין היתר על ידי מפקדי התחנה לדורותיהם, היא ששידורי האקטואליה נועדו למשוך מאזינים על מנת שאלו יחשפו לתכנים הנוגעים לצבא ולכלל חיילי צה"ל על כל גווניהם. צוין, כי לא יהיה ביקוש לתחנה שלא תשדר אקטואליה. עם זאת, דומה כי ישנה הסכמה רחבה שהעיסוק באקטואליה ובחדשות גורם לקשיים של ממש, בכך שמביא למעורבות רבה של התחנה ושל צה"ל בזירה הפוליטית.

הוועדה בדקה את לוח השידורים והשינויים שנעשו בו. נמסר לוועדה ע"י מפקד התחנה, שתכני האקטואליה תופסים כיום רק כ-30% מנתח הזמן שבין 00:00-06:00¹². הוועדה בחנה את לוח השידורים בשעות בהן יש ריבוי מאזינים יחסי (שעות השיא). בעוד נתוני האזנה בשעות 06:00-18:00 נעים בין 7.3%-10.3% בשעות שבין שש בערב לשש בבוקר אחוזי ההאזנה נעים בין 1.5%-2.4%¹³.

נכון למועד הגשת הדו"ח, מדיווחי התחנה ובחלוקת התכניות לתכני אקטואליה ולתכנים אחרים, שהתבצעה על ידי התחנה, עולה כי מתוך 12 השעות שצוינו כשעות שיא של

¹² נספח ט - מכתב מפרד התחנה סיכום יישום מסקנות ועדת זמיר אוגוסט 25.
¹³ נספח ה': נתוני TGI.

ההאזנה, שבע שעות עוסקות באקטואליה; שעה אחת, "שגרת חירום", בתכנים הקשורים לחיילי צה"ל (תכנית זו אינה משודרת ביום חמישי ובמקומה משודרת תכנית אקטואליה נוספת), וארבע שעות עוסקות בתכנים חברתיים ותכני תרבות ופנאי.

בזמנים בהם ההאזנה לתחנה היא הגבוהה ביותר, כלומר בימים ראשון-חמישי בין השעות 18:00-6:00, מתוך 60 שעות שבועיות, 34 שעות, כ-57% מהזמן, התחנה עוסקת באקטואליה, במשך 5 שעות, שהן כ-8.3% מהזמן התחנה עוסקת בתכנים הקשורים לחיילי צה"ל וב-21 שעות, שהן כ-35% מהזמן, התחנה עוסקת בתכנים חברתיים ותכני תרבות ופנאי.

מהנתונים שהתחנה העבירה לוועדה עולה כי בחודש ינואר 2023, טרם פרסום מסקנות ועדת זמיר, החלוקה בשעות השיא היתה 10 שעות אקטואליה ביום, למול שעתיים של בידור, פנאי ותרבות. תכני צבא וביטחון עמדו על 8 שעות בלבד ונדחקו כולם אל מחוץ לשעות השיא.

בדו"ח אדם, משנת 2016, עלתה החלופה הנוגעת לצמצום תכני האקטואליה בתחנה.¹⁴ כזכור, דו"ח זמיר קבע שיש "לתעדף ולהגדיל בהיקף ניכר את מספרן של התכניות העוסקות במערכת הביטחון בכלל, ובצה"ל ובחייליו בפרט. תכניות אלו צריכות להיות עוגן מרכזי בלוח השידורים ולהשתבץ ברצועות שידור הזוכות לאחוזי האזנה גבוהים." (רצ"ב נספח ח': לוח שידורי גל"צ ינואר 2023 וספטמבר 2025).

חלוקה זו אינה חד ערכית, ונתונה לפרשנות. למשל, "רצועת הביטחון" סווגה כתכנית צבא וביטחון, למרות שמפניות שהגיעו לוועדה עולה שלפחות חלק מהתכנים המושמעים בה הם תכנים פוליטיים. גם התכנית "החזית הכלכלית", העוסקת בתוכן כלכלי, סווגה כתוכן חברתי בעוד שלדעת הוועדה מדובר בתוכן אקטואלי.

הוועדה מציינת כי מאז כניסתו לתפקיד, עשה מפקד התחנה הנוכחי מאמץ ראוי לציון, לצמצום שידורי האקטואליה ולהגדלת שידורי צבא וביטחון. יחד עם זאת, כפי שראינו לעיל, שידורי האקטואליה מהווים כ-57% מהשידורים בשעות השיא, בעוד שרוב שידורי הצבא והביטחון משודרים ביתר השעות. לדעת הוועדה, יישום המלצה לצמצום תכני אקטואליה שאינה מלווה בשינוי ארגוני מתאים, עשוי להיתקל בקשיים רבים ולהימשך זמן רב. לדעת הוועדה, צמצום האקטואליה בשנתיים האחרונות מעיד על מחויבות של מפקד התחנה ליישום מסקנות זמיר, ועל יכולות פיקודיות וניהוליות. יחד עם זאת, צמצום תכני האקטואליה, ככל שיבוצע, יימשך זמן רב והוא תלוי לחלוטין ברצונם וביכולותיהם של מפקדי התחנה. יתרה מכך, עוצמת שאיבתו של הצבא למחלוקות הפוליטיות אינה נגזרת רק מכמות שידורי האקטואליה בתחנה אלא פעמים רבות, מעוצמת התכנים ומידת הקונטרברסליות שלהם.

ככל שיוחלט לפעול בהתאם לאפשרות זו, עלולות לעלות טענות להתערבות בתכנים, כפי שיפורט להלן ביחס לחלופת "הבית של החיילים".

¹⁴ יצוין, כי ועדת אשל לא בחנה חלופה זו היות והתמקדה רק בחלופות להוצאת התחנה ממערכת הביטחון.

3. **הבית של החיילים** - עיקרה של חלופה זו הוא העמקת הקשר בין גלי צה"ל לחיילי צה"ל. זאת, על ידי הרחבת הרצועות העוסקות בתכני צבא, בחיילים, בפצועי צה"ל, במורשת ובהנצחת הנופלים. זאת, לצד הפסקת שידורי החדשות והאקטואליה בתחנה לחלוטין. מטרת החלופה היא לשמר ולהעצים את הערך המוסף שבשידורי גלי צה"ל לחיילי צה"ל, בסדיר ובמילואים, לפצועי צה"ל ולמשפחות השכולות. הנגשת התכנים הללו לציבור הרחב תחזק את הקשר בין חיילי צה"ל לציבור ותעצים את תפיסתו של צה"ל כצבא העם. יתרונה הבולט של חלופה זו, לצד שמירת מאפייניה הייחודיים של התחנה, הוא בהפחתת המתח והקונפליקט הנובע מהעיסוק של התחנה בתחומי האקטואליה והפוליטיקה וההשלכות על צה"ל ומעמדו.

חלופה זו כוללת את סגירת מחלקת החדשות של גלי צה"ל. יש לציין, כי לעמדת הוועדה גם תחת חלופה זו, אין מניעה כי התחנה תשדר מבזקי חדשות של תאגיד השידור הציבורי. מבזקים אלו מופקים על ידי התאגיד ומיוחסים לו, ולא צפויות לעלות טענות על מעורבות התחנה בזירה הפוליטית. לבד מכך, יפסקו שידוריהם של יומני החדשות ושל תכניות האקטואליה בתחנה.

במקום תכני האקטואליה, ישודרו יותר שידורים מהשטח, הווי צבאי, זכויות חיילים, חיילים משוחררים, פצועי צה"ל והמשפחות השכולות. כמו כן, תוכל התחנה להעמיק בתכנים חברתיים ותכני תרבות, ספורט, פנאי ובידור, לצד תכני צבא וביטחון.

לאורך דיוני הוועדה, עלתה לא אחת שאלת ההבחנה בין תכני חדשות, אקטואליה ופוליטיקה, ובין אלו שאינם כאלה בדגש על תכני צבא וביטחון. אכן, מדובר בהגדרה מורכבת, ועשויה להיות זליגה של תכנים אקטואליים בחלק מהתוכניות העוסקות בצבא וביטחון. לעמדת הוועדה ככל שיוחלט לפעול בהתאם לחלופה זו, יש לפעול לצמצום זליגה זו ככל הניתן, לאור הנזק שנגרם מעיסוקה של התחנה באקטואליה. לצורך הבהרת כוונת הוועדה בהמלצתה כי התחנה תפסיק לשדר תכני אקטואליה, מציעה הוועדה לאמץ את ההגדרה למושג "חדשות" המופיעה בהצעת חוק התקשורת (שידורים), התשפ"ו-2025, אשר הונחה על שולחן הכנסת ביום 21.10.2025. זאת בשים לב לכך שהגדרה זו נוסחה על ידי המשרד האמון על תחום זה, ולאחר שיח עם גורמי מקצוע ועם משרדי הממשלה הרלוונטיים. במסגרת הצעת החוק הוגדרו "חדשות" כדלקמן: "איסוף, תיעוד, סיקור ודיווח לציבור על אודות אירועים בעלי ערך ציבורי בישראל, שהתרחשו או צפויים להתרחש בישראל או מחוץ לישראל במועד קרוב למועד הסיקור והדיווח כאמור, ולמעט סיקור ודיווח שעניינו באירועי תרבות, בידור או ספורט, בלבד."

הוועדה מציעה להוסיף להגדרה זו הסתייגות, ומציעה להחריג במפורש "אירועים וטקסים המופקים על ידי צה"ל או מערכת הביטחון". ככל שיוחלט לפעול בהתאם למומלץ בחלופה זו, נדרש כי הגדרה זו תעוגן בפקודות הצבא הרלוונטיות, ויצוין מפורשות כי גלי צה"ל לא תעסוק באקטואליה ובחדשות.

כפי שיפורט להלן, לעמדת הוועדה, ראוי כי במסגרת חלופה זו התחנה, בכללותה, תימנע מעיסוק בחדשות ובאקטואליה. זאת, בניגוד לתפיסה של אחדים מהדוברים וחלק ממפקדי

התחנה לשעבר, לפיה יש לפעול כך שרק חיילים המשרתים בתחנה, ימנעו מעיסוק בתחום הפוליטי, במובנו הצר.

לעמדת הוועדה, הדיון הפוליטי בישראל אינו מסתיים בראיונות של נבחרי ציבור או בסיקור של הנעשה בכנסת. כך, גם כתבי כלכלה, תחבורה, חינוך ומשפט עוסקים הלכה למעשה, במקרים רבים ומגוונים, בסוגיות רגישות ופוליטיות, המעוררות מחלוקת ציבורית.

כזכור, במסגרת דו"ח זמיר הומלץ כי "לובשי המדים בתחנה ימנעו מעיסוק וסיקור אירועים בעלי אופי פוליטי מובהק" וחלק מחברי הוועדה, אף חידדו וציינו כי לעמדתם על לובשי המדים "להימנע מעיסוק בדיווחים פוליטיים, או מנשיאה בכל תפקידי עריכה ושידור בתוכניות פוליטיות ופרשנות, אלא בתפקידי מעטפת טכניים בלבד בתכניות אלה."

לעמדת הוועדה, ההבחנה בין לובשי המדים בתחנה לשאינם, אינה מסייעת בפתרון הקושי של עירוב צה"ל בזירה הפוליטית. בראיית הציבור, **התחנה כולה לובשת מדים**. אין חולק על כך שהתחנה היא בראש ובראשונה יחידה צבאית, על כן גם פעילות שאינה מתבצעת במישרין על ידי חיילים, משויכת ומיוחסת לצה"ל.

דו"ח אשל נדרש לחלופה זו של הפסקת העיסוק בתכני אקטואליה ומיקוד בתכנים צבאיים. בדו"ח צוין שעשויה לעלות טענה כי הנחייה על הפסקת העיסוק באקטואליה, וסגירת מחלקת החדשות עולה כדי התערבות של דרג מדיני בתכנים. נזכיר, כי הפקודה המעגנת את פעילות גל"צ קובעת ביחס למפקד התחנה כי "בעניינים עיתונאיים-מקצועיים, שבהם הוא עוסק בתפקידו כעורך הראשי של התחנה, הוא לא יהיה נתון למרות מפקדיו ויעמדו לנגד עיניו השיקולים המקצועיים העיתונאיים".

הייעוץ המשפטי לממשלה נדרש לא אחת לסוגיית התערבות דרג ממונה בתכנים המשודרים בתחנה וקבע כי "התחנה נהנית מעצמאות עיתונאית ושידורית אינם מוכתבים על ידי הרמטכ"ל או שר הביטחון, שאינם מתערבים בשיקולים מקצועיים-עריכתיים, עיתונאיים ואמנותיים". עוד צוין כי "תפקיד קביעת התכנים שישודרו בתחנה מסורה בידיהם של גורמי המקצוע היושבים בה, ואין מקום להתערבות של גורמים פוליטיים בהכתבת תכנים אלה".¹⁵ על כן, עולה השאלה האם מימוש חלופה זו עולה כדי התערבות אסורה בתכנים מצד הדרג המדיני.

במסגרת דו"ח אשל לא הכריעו בשאלה זו אך ציינו כי "מנגד, ניתן לטעון כי החלטה על שינוי כולל באופייה של התחנה והחזרתה לייעודה המקורי, אינו בגדר התערבות בתכנים ש"בסדר היום" אלא מדובר בהחלטה אסטרטגית לעניין אופייה של יחידה צבאית".

לעמדת הוועדה, הנחיית הייעוץ המשפטי לממשלה נועדה למנוע מקרים בהם דרג מדיני מתערב בסוגיות פרטניות וספציפיות או בשיקולים מקצועיים במהותם, לרבות היבטים מקצועיים מובהקים (כזכור, חו"ד עסקה באופן בחירת השירים במסגרת שיטת

¹⁵ "איזה צבא בעולם יש לו תחנת שידור?" היתכנות משפטית להעברת גלי צה"ל למשרד הביטחון, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפטי ציבורי-מנהלי) דינה זילבר, 22.1.2017.

ה"פלייליסט"), הנוגעים לתוכן המשודר בתוכנית זו אחרת, תוך ניסיון להכתיב עמדה או סדר יום מסויימים, או למנוע עיסוק של מאן דהוא בסוגיות מסוימות.

בענייננו, הרי שמדובר בהחלטה עקרונית, ארגונית ואסטרטגית, הנוגעת למטרותיה ולאופייה של היחידה הצבאית, במטרה למנוע את הפגיעה במעמדו של צה"ל כצבא העם, תוך שמירה על עקרון העל לפיו צה"ל אינו מעורב בזירה הפוליטית. יובהר, כי אין באמור ניסיון להשפיע על פלוני או אלמוני במהלך שידוריו, ואין ההחלטה מתייחסת לגורם כלשהו - אלא לתחום עיסוק רחב המעורר מטבעו רגישות ומחלוקת ציבורית. בחוות הדעת נכתב גם כי "הסמכויות הארגוניות באשר לגלי צה"ל מסורות בידי שר הביטחון ושל הרמטכ"ל", בענייננו, מדובר לעמדת הוועדה, בראש ובראשונה בשינוי ארגוני אסטרטגי.

באשר לטענה שעלתה בפני הוועדה לפיה לא ניתן לקיים תחנה ללא שידורי אקטואליה, הוועדה משיבה שני מענים. ראשית, בעבר התחנה שידרה ללא אקטואליה ושידוריה עלו יפה גם אם לא השיגו את נתוני ההאזנה הקיימים. שנית, מעת הקמת התחנה ועד היום לא הוגדר באף החלטה או מסמך שמטרת התחנה היא השאת נתוני האזנה גבוהים. **על התחנה לעמוד במטרות שיוגדרו לה גם במחיר ירידה בנתוני האזנה.**

חלופה זו אינה משפיעה כלל על פעילות גלגלצ, שכן כיום אין משדרי אקטואליה בגלגלצ.

החולשה העיקרית של חלופה זו היא בהבחנה בין תכניות אקטואליה לשאינן כאלה והצורך למנוע זליגת תכני אקטואליה חזרה ללוח השידורים. לדעת הוועדה, אימוץ החלופה לא יוכל למנוע ממפקד תחנה שיחפוץ בכך לשדר ואף להגדיל את שיעור שידורי האקטואליה בתחנה. ככל שחלופה זו תיבחר יש לתת על כך את הדעת.

המלצת הוועדה

לאחר בחינה מעמיקה של כלל החלופות, במסגרתה שקלה הוועדה את ההיבטים המקצועיים, המשפטיים, החברתיים והתקציביים, ברצונה להמליץ לשר הביטחון על שתי חלופות.

הראשונה, "הבית של החיילים" - התחנה תפעל כיחידה צבאית ממלכתית, ללא עיסוק בתכני אקטואליה לרבות סגירת מחלקת החדשות. התחנה תוכל לשדר מבזקי חדשות המופקים על ידי תאגיד השידור הציבורי כאן.

הוועדה רואה בהצעה זו פתרון המאפשר שמירה על ייחודה של התחנה כ"בית של החיילים" תוך שימור יתרונותיה ותכניה הייחודיים המיועדים לחיילי צה"ל, בני משפחותיהם ולציבור הרחב, תוך הפחתת המתחים הנובעים מהמפגש שבין תכני אקטואליה ופוליטיקה לבין ערך הממלכתיות של צבא העם. הוועדה מדגישה כי יישום הצעה זו מחייב ביטול מלא, מוצהר ובלתי מתפשר של כלל תכני האקטואליה, לרבות יומני חדשות, ראיונות פוליטיים ותכניות פרשנות ציבורית וכן שינוי ארגוני ואסטרטגי הכולל סגירת מחלקת האקטואליה והחדשות.

להצעה זו קשיים הן מבחינה משפטית והן מבחינת ההתנהלות השוטפת. כפי שצויין לעיל, מבחינה משפטית, יש שיראו בהצעה זו התערבות אסורה בתכני התחנה על ידי הדרג הנבחר. לעמדת הוועדה, אין מדובר בסוגיה של התערבות בתכנים אלא בהחלטה אסטרטגית ושינוי ארגוני הנדרש לשם החזרת התחנה לייעודה המקורי.

ברמת ההתנהלות השוטפת, ניכר מתוך פעילות התחנה לאורך השנים ששידורי האקטואליה מוצאים את דרכם לליבת השידור של התחנה. כך קרה מאז הכנסת שידורי האקטואליה לתחנה, שכן לדעת מפקדי התחנה לדורותיהם, שידורי האקטואליה הם האבן השואבת למאזינים. יצוין שתוכן אקטואלי ופוליטי משודר כבר היום בתכניות שאינן מוגדרות כאקטואליה, לרבות תכניות צבא וביטחון וקיים חשש כי הזליגה תתגבר. למרות החששות, היתרון בחלופה זו הוא שימור התחנה.

חלופה נוספת עליה הוועדה רואה לנכון להמליץ היא סגירת תחנת גלי צה"ל.

גלי צה"ל זוכה להערכה רבה בקרב חלק ניכר מהציבור בישראל, כך גם עלה מנתוני הסקר שעשתה הוועדה. התחנה מלווה את נוף תרבותנו ב-75 השנים האחרונות ויש בה תכנים שהם נכס צאן ברזל. אין חולק כי לגלי צה"ל תרומה לשיח הציבורי, לתרבות ולהווי במדינת ישראל והיא אחת התחנות המואזנות ביותר בארץ. המועסקים בתחנה רואים בה לא רק את מטה לחמם, אלא גם בית מקצועי ומוסד המכשיר את דור העתיד של העיתונות בישראל.

מול ערכה המשמעותי של התחנה, עומדת הפגיעה המתמשכת במעמדו של צה"ל כצבא העם, שעה שהוא נגרר ללב זירת המחלוקת וההתכתשות הציבורית בישראל בשל פעילות התחנה. כך בימים כתיקונם, ובימי מלחמה ביתר שאת. עצם עיסוקה של התחנה בסוגיות אקטואליות ופוליטיות גורר מחלוקת ציבורית עזה. חיילים ואזרחים העידו שהם מרגישים לא אחת כי התחנה אינה מייצגת אותם, לא משמיעה את קולם ופוגעת במאמצי המלחמה ובמורל העם. מבחינה משפטית, סוגיית הפרוצדורה הנדרשת למימוש חלופה זו של סגירת התחנה, נבחנה על ידי הייעוץ המשפטי לממשלה, ונקבע כי ניתן יהיה להסתפק, לעניין זה, בהחלטת ממשלה, מבלי שהדבר מחייב תיקון חקיקה.

לא נעלמו מעיני הוועדה הקשיים החברתיים והאנושיים שצעד כזה עשוי להקים. אך יתרונה העיקרי של חלופה זו בכך שהיא מעניקה ודאות ליישומה.

בכפוף לאמור, הוועדה ממליצה כי תחנת גלגלצ תמשיך לפעול במתכונתה הנוכחית בשידורי הרדיו וברשתות החברתיות.

מסקנות נוספות

מעבר לירושלים או לנגב

במסגרת דיוני הוועדה עלתה שאלה בדבר מקום מושבה הראוי של התחנה. יצויין כי בביקור הוועדה במתחם התחנה ברחוב יפו, התרשמה הוועדה כי המבנה, ישן ואינו מתאים לצרכי התחנה. בנוסף, תחנה צבאית המתיימרת להיות הבית של החיילים צריכה להיות נגישה ומותאמת גם לפצועי צה"ל. בהקשר זה יצויין כי את גלי צה"ל ניתן לראות בהקשר זה בשני אופנים המשפיעים אל מקום מושבה הראוי של התחנה. אופן אחד יראה בתחנה כתחנה ממלכתית ציבורית ובשל כך עליה לשדר מירושלים כפי שראוי שייעשה על ידי כל גוף ממשלתי ובוודאי כלי תקשורת ממלכתי. האופן השני יראה בתחנה כחלק מהצבא ומבססיו ושכזה ראוי שתעבור התחנה דרומה לאזור הנגב יחד עם יתר בסיסי צה"ל.

מפקד התחנה

כתב המינוי מבקש מהוועדה להתייחס גם לתכונות ולדרישות ממפקד התחנה. כפי שצויין לעיל על ידי תא"ל ודמני ואחרים, דמותו של מפקד התחנה היא בעלת השפעה מכרעת על התחנה, אופיה, מקצועיותה ואיכות שידוריה. ועדת זמיר התייחסה גם היא לסוגיית מפקד התחנה בכובד ראש: "לאורך עבודת הוועדה התגבשה ההבנה סביב מרכזיותו של תפקיד מפקד תחנת גלי צה"ל בשדה התקשורת הישראלי, וביתר שאת, השפעתו הישירה על הנעשה בין כותלי התחנה" לאור אלו המליצה הוועדה כי המפקד יהיה בעל כישורי עריכה, ניסיון תקשורתי וניהולי, היכרות מעמיקה עם התחום ובקיאות במערכות דיגיטל וחדשנות. כמו כן בעל כישורים בינאישיים מצוינים, סמכותי, הגון, ישר, חזק אופי, יצירתי ובעל חזון.

תא"ל ודמני הביע בפני הוועדה את היתרונות במפקד תחנה בעל רקע פיקודי בנוסף להיותו בעל רקע בתחום התקשורת.

הוועדה מצטרפת לאמור על ידי ועדת זמיר בדבר כישורי מפקד התחנה הנדרשים וחשיבותם. הוועדה ממליצה כי מנהל התחנה יהיה בעל הבנה דיגיטלית ותקשורתית בעידן בו מרבית החיילים צורכים תכנים ברשתות החברתיות.

הוועדה מבקשת להוסיף, כי הדבר החשוב ביותר למפקד תחנה הוא הבנת מקומה של גלי צה"ל כתחנה צבאית, על כלל הרגישויות והמתחים הנובעים מכך והשלכותיהן על צבא ההגנה לישראל.

ד"ר דליה זליקוביץ

יו"ר הוועדה

גב' שרה העצני כהן

חברת וועדה

מר דורון כהן

חבר וועדה

מר אלעד מלכא

חבר ומזכיר וועדה

מר יונתן בן חמו

חבר וועדה